

VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Osnutek proračunskega načrta 2019

januar 2019

Kazalo:

1. Uvod	3
2. Makroekonomski izgledi in pričakovanja	5
3. Fiskalna politika	9
<i>3.1 Sektor država pri scenariju s spremembami</i>	<i>10</i>
3.1.1. Prihodki sektorja država	11
3.1.2. Odhodki sektorja država	12
3.2 Merilo rasti odhodkov in diskrecijski ukrepi	16
3.3 Dolg in potencialne obveznosti	16
4. Povezava med DBP in EU 2020	19

1. Uvod

Skladno z določbo prvega odstavka 6. člena Zakona o fiskalnem pravilu (Uradni list RS, št. 55/15, v nadaljnjem besedilu: ZFisP) in 108. člena Poslovnika državnega zbora (Uradni list RS, št. 92/07 – uradno prečiščeno besedilo, 105/10 in 80/13) je Državni zbor novembra 2017 sprejel Odlok o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje 2018-2020 (Uradni list RS, št. 21/17). Odlok določa ciljni saldo in najvišji možni obseg izdatkov sektorja država za posamezno proračunsko leto ter ciljne salde in najvišji možni obseg izdatkov posamezne blagajne javnega financiranja za prihodnja tri leta po denarnem toku. Skladno s 6. členom ZFisP in Uredbo EU 473/2013 (RS je v roku do 15.10.2018 Evropski komisiji posredovala Osnutek proračunskega načrta na podlagi nespremenjenih politik) je Vlada RS napovedala rebalans državnega proračuna za leto 2019.

Sprememba Odloka o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2018 do 2020 (OdPSD18–20) (v nadaljevanju okvir) za leto 2019 predstavlja fiskalne projekcije na podlagi tekočih gibanj (spremljanja realizacije desetih mesecev), noveliranih projekcijah (jesenska napoved UMAR), in predlogu Zakona o izvrševanju proračuna za leti 2018 in 2019, v nadaljevanju - ZIPRS. Odlok v 3. členu določa ciljni saldo za sektor država za leto 2019, ki znaša + 0,4% BDP ter najvišji obseg izdatkov sektorja država 20.610 mio EUR (kot tudi za ostale blagajne javnega financiranja določa ciljni saldo in najvišji obseg izdatkov za državni proračun, ZZZS, ZPIZ in občine po denarnem toku). Na višje dovoljene odhodke državnega proračuna (40% sektorja država) vplivajo predvsem sprejeti novi ukrepi z veljavnostjo v letu 2019: dogovor glede politike plač v javnem sektorju, vpliv zakona o socialnovarstvenih prejemkih, dogovorjena višja povprečnina za občine in višina letnega dodatka za upokojene.

Vlada RS je nastopila mandat 13. 9. 2018, zato v vmesnem času ni bilo možno sprejeti politik in ukrepov, ki bi že vplivali na proračun 2019, na blagajne javnega financiranja in na sektor država. Že v preteklosti je bil Okvir spremenjen izven časovnih rokov, določenih v ZFisP, tudi samo za eno leto, ostali dve leti sta bili nespremenjeni. V teh primerih Okvir pomeni zagotovitev rednega delovanja in prelivanje zakonskih obveznosti v fiskalno politiko. Vsekakor ostaja pomemben element, da se v pomladanskem delu EU semestra (skladno s pravili SGP in direktivo Sveta 2011/85/EU) z Okvirom na srednji rok (najmanj 3 letno prihodnje obdobje) zagotovi srednjeročno oziroma večletno usmerjenost javnofinančne politike.

Z Osnutkom proračunskega načrta – scenarij s spremembami politik (v nadaljevanju DBP) Vlada RS dopolnjuje Odlok o spremembah Okvira za leto 2019 in izpolnjuje Uredbo EU 473/2013, ker prenavlja poslan DBP (ob predpostavki nespremenjenih politik) s ciljnim politikami in ga kasneje posreduje Evropski komisiji in Evro skupini. DBP je pripravljen skladno z novimi proračunskimi scenariji, ki jih je pripravilo ministrstvo za finance, in upošteva vse veljavne pravne akte, predvsem tudi nov ZIPRS.

V DBP RS podrobneje za prihodnje leto predstavlja vse prihodke in izdatke sektorja država kot tudi že veljavne ukrepe z učinki v letu 2019 iz naslova plač v javnem sektorju in socialnih

transferov ter povečanje obsega porabe zdravstvene blagajne in blagajn lokalnih skupnosti. Poseben poudarek Slovenija daje 3 leta po izhodu iz postopka preseženega primanjkljaja pravilu dolga. Pravilo dolga predstavlja osnovno vodilo pri snovanju ekonomskih politik, pri čemer si bo Slovenija prizadevala ohraniti pozitiven nominalen saldo sektorja država (in na srednji rok posledično skrb za dolgoročno vzdržnost javnih financ). V nasprotnem primeru ne moremo zagotavljati ne ustreznega spleta ekonomskih politik, ne ustrezne ravni gospodarske rasti, ker se vse podreja (pre)hitri zahtevani fiskalni konsolidaciji. Ministrstvo za finance je širšo strokovno javnost kot Evropsko komisijo večkrat opozorilo na neustreznost določanja srednjeročnega cilja (MTO), kjer so potencialne obveznosti, povezane s staranjem prebivalstva nad vrednotene v primerjavi z obstoječim dolgom, zato letno sledenje doseganju cilja (le matematično preračunano) v prehodnem obdobju skladno z ZFisP lahko pusti nepopravljive posledice v gospodarstvu. Prav tako je za RS problematična matrika zahtevanja ustreznih fiskalnih naporov, ker se zanaša na proizvodno vrzel in matematično določene meje zahtevanih fiskalnih naporov vsako leto, ki ne odsevajo ekonomske realnosti. RS je v preteklosti izvedla reforme tako na trgu dela in pokojninsko reformo, na srednji rok bo potrebno nasloviti nove izzive: ustanovil se bo Demografski sklad, predvideva se racionalizacija v zdravstvu, nadaljuje se odpravljanje administrativnih ovir, načrtujejo se ukrepi za dvig produktivnosti (tudi za razbremenitev stroškov dela). Vsekakor pa trajnejše reforme in doseganje preteklih razvojnih zaostankov ne morejo biti del letnega cikla v povezavi s proračuni. Prav tako Slovenija od sprejema Pakta rasti in stabilnosti (SGP) ter paketa evropskega ekonomskega upravljanja (šestorček + dvojček) ni bila upravičena niti do ene fleksibilne klavzule za odstop od MTO (ne strukturne ne investicijske), kar zopet kaže, da niso upoštevane specifike malih odprtih držav, oz. so roki za fiskalno konsolidacijo nerealni z vidika političnega cikla (ki ne sovпада nujno z ekonomskim ciklom).

Slovenija je ob predpostavki spremenjenih politik skladna z zahtevami SGP (Pakta stabilnosti in rasti) z vidika pravila dolga. Dolg države se hitreje kot predvideno znižuje v 2019, v enem letu za 3,7 o.t., zaradi uspešnega upravljanja z dolgom in izvedene privatizacije (2018: 70,3 % BDP, 2019: 66,6 % BDP). Kriterij dolga bo izpolnjen konec srednjeročnega obdobja te vlade (pod 60 % BDP). Slovenija je v preteklem obdobju druga med državami članicami EU (za Irsko) po zniževanju dolga v % BDP. Slovenija bo nadaljevala z aktivnostmi za doseganje dolgoročne vzdržnosti javnih financ skladno s pravili, tako da ne bo zavirala gospodarske rasti, npr. zniževala meje izdatkov zaradi pospešene absorpcije EU sredstev, ne bo več zniževala investicij, ampak bo vsaj ohranjala dosežene ravni (Od krize naprej je bila realna rast investicij v osnovna sredstva negativna, v letu 2017 je dosegla 10% medletno rast, oz. investicije so končno na ravni 20 % BDP). Sloveniji sta pomembna ohranjanje gospodarske rasti in dvig produktivnosti ob ustrezni ravni dolga sektorja država.

Tabela 1: Ključni podatki za oceno fiskalnega položaja RS

% BDP	2017	2018	2019
Saldo sektorja država	0,07	0,84	0,55
Strukturni saldo	0,01	0,08	-0,44
Dolg sektorja država	74,1	70,3	66,0

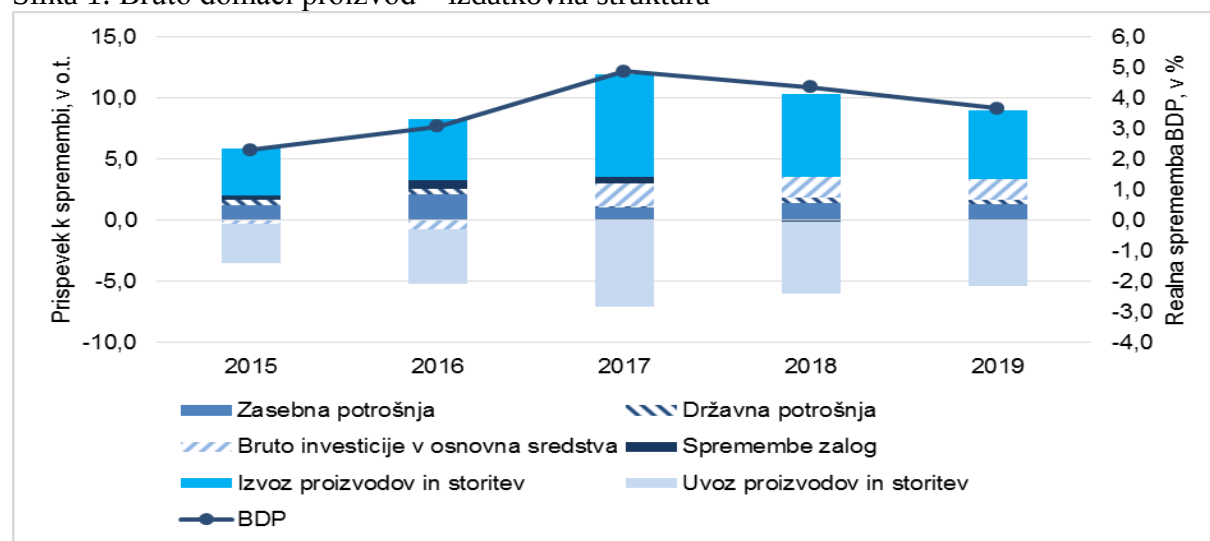
Vir: SURS, Ministrstvo za finance

S prenovljenim DBP in na podlagi prvih podatkov realizacije državnega proračuna, v letu 2018 predvidevamo presežek sektorja država v višini 0,8 % BDP, leta 2019 pa se presežek zniža na 0,5 % BDP. Presežek sektorja država je posledica postopne odprave omejevanja javnih izdatkov, pozitivnih ekonomskih trendov, aktivnega upravljanja dolga v obdobju nizkih obrestnih mer. V obdobju 2015-2018 je rast prihodkov povprečno dosegla 4,5 % in je prehitevala rast izdatkov (povprečna rast izdatkov v enakem obdobju 2015-2018 je znašala 1,0 %) za 3,5 odstotne točke. Strukturni saldo je bil v letih 2017 in 2018 uravnotežen (gledano z vidika izračunov, upoštevana realna proizvodna vrzel, neprilagojena na specifične Slovenije). Posledično bi lahko sklepali, da je bil srednjeročni cilj dosežen, kar pa ne drži, ker je bil saldo dosežen v obdobju obstoječih varčevalnih omejevalnih ukrepov oz., ker raven izdatkov ni zajezena na dolgi rok glede na ravni prihodkov v normalnem ciklu (in glede potencialne nove obveznosti).

2. Makroekonomski izgledi in pričakovanja

V letu 2018 je Slovenija peto leto zapored beležila rast gospodarske aktivnosti. Ta je rasla hitreje od rasti potencialnega proizvoda. Rast je bila široko osnovana in ni kazala znakov pregrevanja. Pomembno je, da je k visoki rasti izvoza Slovenije, ki se v letu 2018 upočasnjuje, prispevalo tudi izboljšanje izvozne konkurenčnosti Slovenije in povečevanje njenega tržnega deleža na zunanjih trgih. Kljub relativno visoki gospodarski rasti v prvih treh četrtletjih leta 2018, s stopnjo rasti BDP v povprečju 4,5 %, ki jo pojasnjuje tudi močan naložbeni cikel, povezan z lokalnimi volitvami in nekaterimi večjimi investicijskimi projekti, se bo gospodarska rast leta 2019 po napovedih upočasnila. Jesenska napoved, ki je uporabljena v makroekonomskih projekcijah tega osnutka proračunskega načrta (UMAR) napoveduje upad gospodarske rasti s 4,4 % v letu 2018 na 3,7 % v letu 2019. Podobno tudi Evropska komisija v svoji jesenski napovedi 2018 predvideva upad rasti BDP s 4,3 % leta 2018 na 3,3 % leta 2019. Manjša rast je posledica prehajanja tako slovenskega gospodarstva kot tudi gospodarstev najpomembnejših trgovinskih partneric v zrelejšo fazo poslovnega cikla.

Slika 1: Bruto domači proizvod – izdatkovna struktura

Vir: UMAR, Jesenska napoved 2018

Upočasnitev gospodarske rasti v letu 2018, ki jo je bilo zaznati pri izvozu v tretjem četrtletju 2018, je posledica nižjega zunanjega povpraševanja, zlasti manjše zunanjetrgovinske menjave euroobmočja. V naslednjih dveh letih naj bi rast izvoza ostala zmerna, saj se pričakuje, da se bo rast BDP v euroobmočju v skladu z nadaljnjim upočasnjevanjem rasti zunanje trgovine upočasnila. Pričakovana hitrejša rast uvoza (Slika 1), predvsem zaradi domačih dejavnikov trošenja, pa bo nekoliko zmanjšala presežek na tekočem računu plačilne bilance. Pričakuje se nadaljnja rast domačega povpraševanja. Na rast zasebne potrošnje bo vplivala tudi nekoliko hitrejša rast plač, ki pa ne bo poslabševala zunanje konkurenčnosti slovenskega izvoznega sektorja, saj ne bo večja od rasti produktivnosti. Nadaljeval se bo tudi investicijski cikel podjetij predvsem zaradi rasti kreditne aktivnosti bank in dostopnosti do ugodnih virov financiranja. Pričakuje se predvsem rast investicij v stroje in opremo ter rast stanovanjskih investicij.

Ugodna gospodarska aktivnost se v letu 2018 odraža tudi v ugodnih trendih na trgu dela z močno rastjo zaposlenosti in zmanjšanjem stopnje brezposelnosti, pri tem pa so vedno bolj izrazita strukturna neskladja. Na trgu dela je vse bolj omejena ustrezna ponudba delovne sile, predvsem v aktivnostih s podpovprečno višino plače in nižjo produktivnostjo ter aktivnostih, ki zahtevajo poklicno specifična znanja. Na drugi strani pa se Slovenija sooča z odlivom visoko izobraženih kadrov. Prav tako na ponudbo že vplivajo demografski faktorji. Z upočasnitvijo gospodarske rasti v letu 2019 se bodo pozitivni trendi na trgu dela nadaljevali, vendar z zmernejšim tempom. Inflacija se bo nekoliko povečevala in bo do leta 2020 rahlo presegla 2%. Na to bodo vplivali nadaljnja rast povpraševanja, zviševanje cen nafte in rast cen storitev ter posledična krepitev stroškovnih pritiskov.

Tabela 2: Gospodarska rast in z njo povezani indikatorji

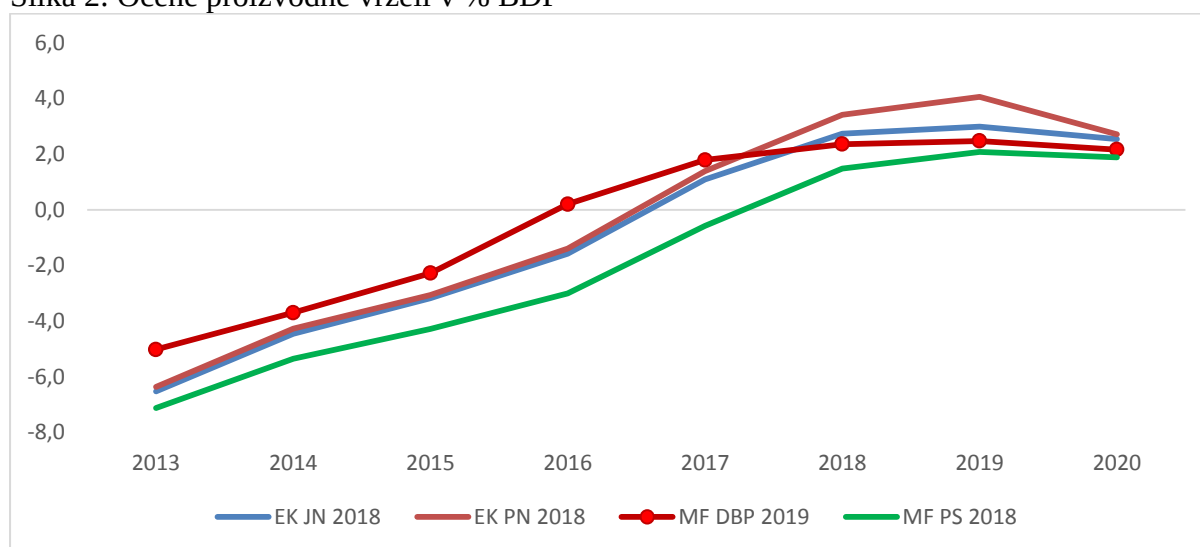
	ESA koda	2017 (Raven v mio EUR)	2017 (stopnja spremembe)	2018 (stopnja spremembe)	2019 (stopnja spremembe)
1. Realni BDP	B1*g		4,9	4,4	3,7
od tega:					
se pripišejo k ocenjenemu vplivu skupnih proračunskih ukrepov za gospodarsko rast					
2. Potencialni BDP			2,3	2,8	3,3
Prispevki:					
– delo			0,6	0,9	1,1
– kapital			0,2	0,4	0,5
– skupna faktorska produktivnost			1,5	1,5	1,6
3. Nomin. BDP	B1*g	43.000	6,5	6,4	6,1
Komponente realnega BDP:					
4. Zasebna potrošnja	P.3	22.305	1,9	2,7	2,6
5. Končna potrošnja države	P.3	7.837	0,5	2,7	2,0
6. Bruto investicije v osnovna sredstva	P.51	7.962	10,7	9,0	8,5
7. Spremembe zalog in neto pridobitve vrednostnih predmetov (v % BDP)	P.52 + P.53	715	1,7	1,5	1,4
8. Izvoz proizvodov in storitev	P.6	35.637	10,7	8,2	6,6
9. Uvoz proizvodov in	P.7	31.455	10,3	8,0	7,1

storitev					
Prispevki k realni rasti BDP:					
10. Domača potrošnja		38.818	3,6	3,5	3,4
11. v tem: premembe zalog in vrednostni predmeti	P.52 + P.53	715	0,6	-0,1	0,0
12. Saldo izvoza in uvoza proizvodov in storitev	B.11	4.181	1,3	0,9	0,3

Vir: SURS, Jesenska napoved 2018, UMAR, Ministrstvo za finance, SAEP

Ob upočasnitvi gospodarske rasti, ki bo še vedno presegala rast potencialnega proizvoda, bo pozitivna proizvodna vrzel (MF DBP 2019) dosegla svoj vrh leta 2019, potem pa se začela zelo postopno zapirati (slika 2). Podobno gibanje proizvodne vrzeli v jesenski napovedi 2018 napoveduje tudi Evropska komisija (EK JN 2018).

Slika 2: Ocene proizvodne vrzeli v % BDP

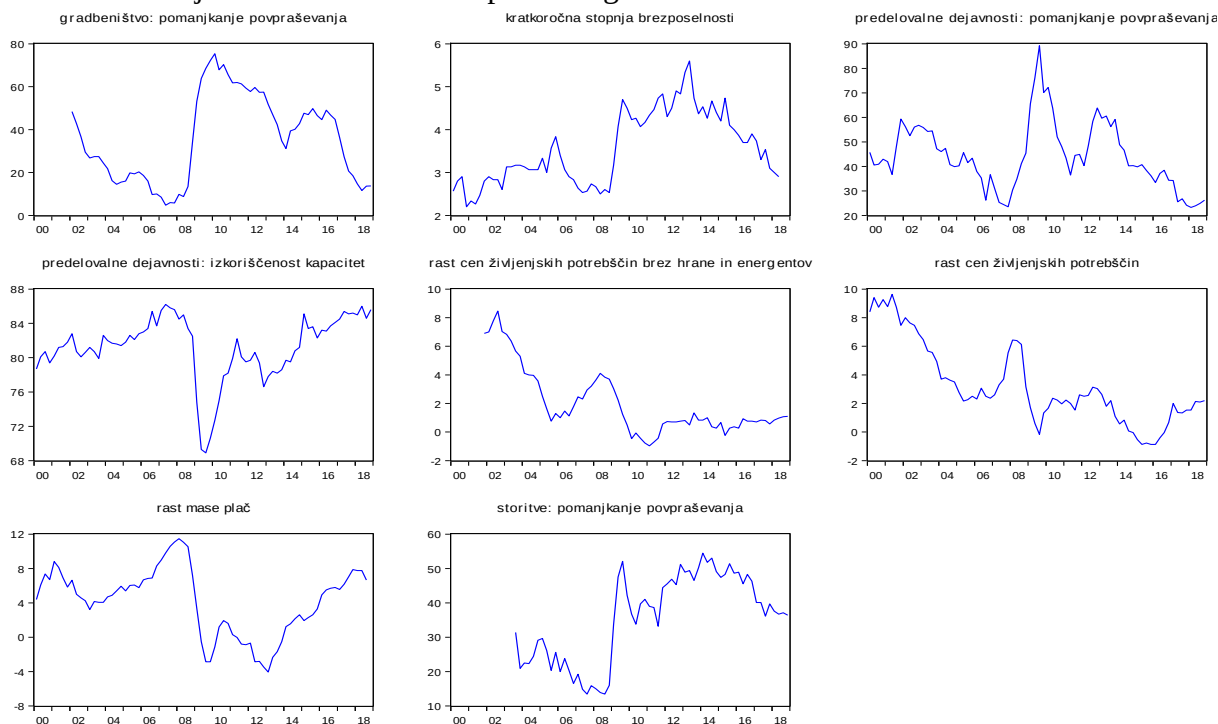

Vir: Ministrstvo za finance, SAEP

Kljub pozitivnim ocenam proizvodne vrzeli v preteklih in v letošnjem letu, ki se odražajo tudi v gibanju relevantnih kazalnikov vrzeli agregatnega povpraševanja in ponudbe (slika 3) in pozitivnih gibanjih na trgu dela, vključno s pomanjkanjem delovne sile, gospodarstvo ne kaže znakov pregrevanja.

Začasna upočasnitev je opazna zlasti pri plačni dinamiki, medtem ko je inflacija relativno nizka (1,4 % medletno v decembru 2018) in predvsem odraža povišanje cen energije. Pričakuje se, da se bo rast plač v Sloveniji v letu 2019 zvišala, vendar ostala na splošno skladna z rastjo produktivnosti. Večja rast plač se pričakuje v širšem javnem sektorju, zlasti v letu 2019, kot posledica predvidene sprostitev preostalih ukrepov za obvladovanje stroškov na področju plač v javnem sektorju, uvedenih z Zakonom o uravnoteženju javnih financ (ZUJF), in sklenjenih stavkovnih sporazumov.

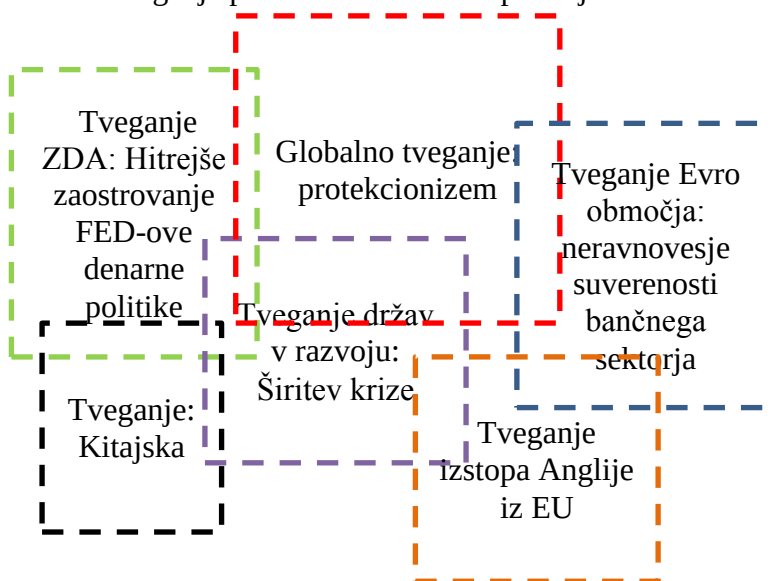
Slika 3: Gibanje izbranih kazalnikov poslovnega cikla

Vir: Ministrstvo za finance, SAEP

Tveganja v mednarodnem okolju, ki lahko negativno vplivajo na rast v prihodnjih letih, so povezana s protekcionističnimi ukrepi ZDA, negotovostjo glede ekonomskih politik v EU ter z izstopom Velike Britanije iz EU. Dejavniki iz domačega okolja so predvsem demografski trendi in spreminjajoča se davčna politika ter previsoka rast plač na srednji rok. Možnost višje rasti BDP od napovedane je lahko posledica še višjih rasti investicij in zasebne potrošnje v domačem okolju.

Slika 4: Tveganja povezana z makro napovedjo

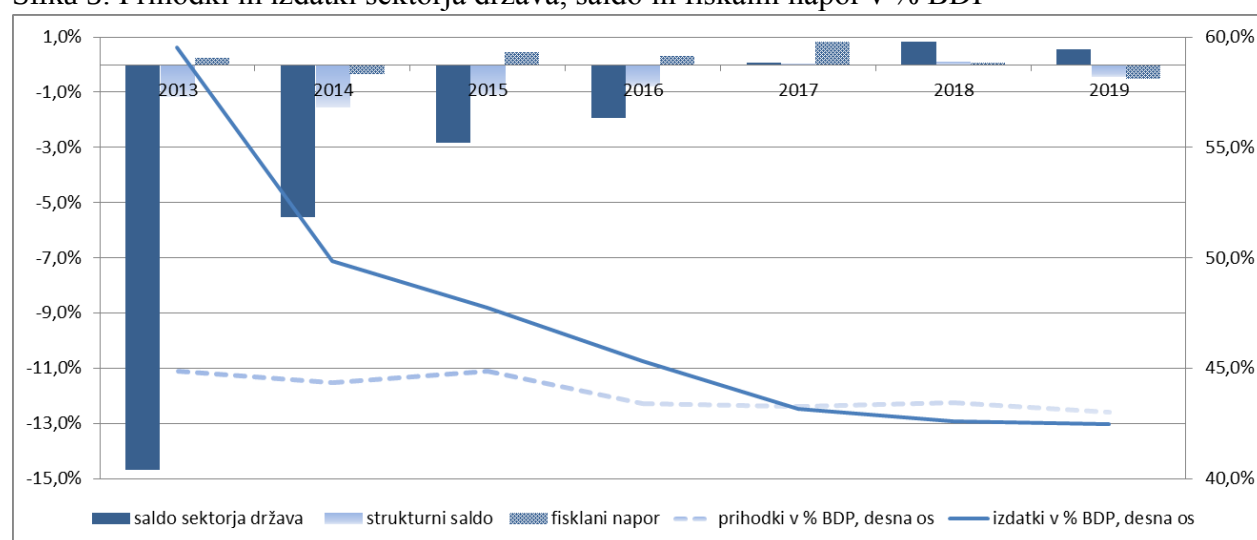

Vir: Evropska komisija, jesenska napoved 2018

3. Fiskalna politika

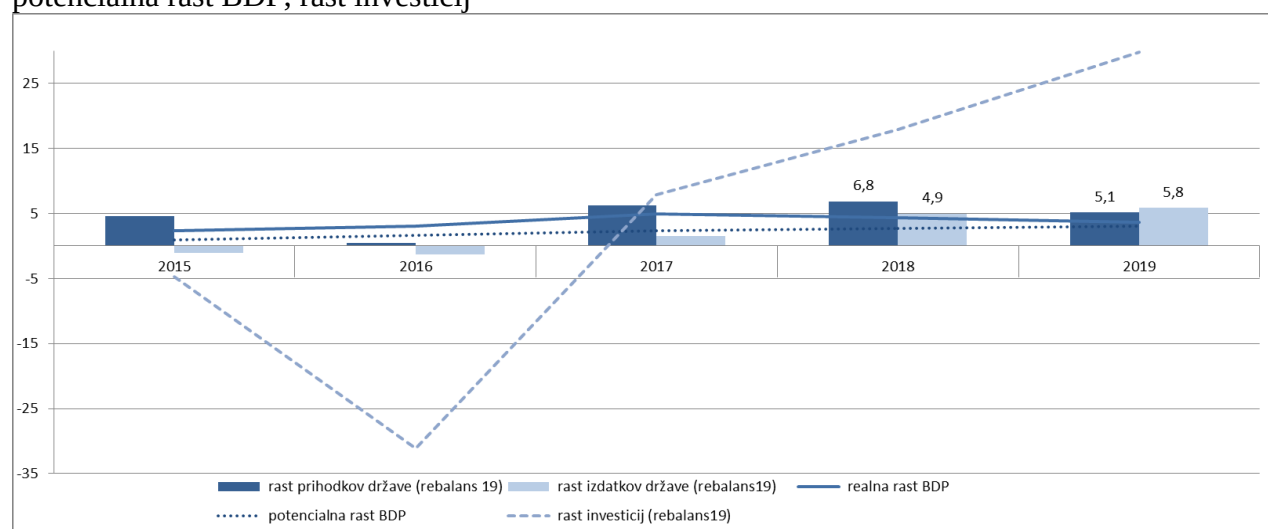
Gospodarska rast v letu 2017 in 2018 je pomembno vplivala na izboljšanje javnih financ, kar se kaže skozi povečane prilive iz naslova davčnih prihodkov. Krepilo se je zaposlovanje, podjetja so ustvarila več dodane vrednosti in boljše rezultate poslovanja. Boljše razmere na trgu dela so omogočile, da sta pokojninska in zdravstvena blagajna lažje izpolnjevala svoje obveznosti. Dober javnofinančni rezultat je tudi posledica še nekoliko zadržane investicijske aktivnosti, kjer smo pričakovali večje odhodke (spremenjena dinamika črpanja EU sredstev). Vlada je tako pristopila k postopni odpravi večine ukrepov, s katerimi je v preteklih letih blažila posledice gospodarske krize. Ponovno se usklajujejo pokojnine, več je možnosti iz naslova pravic iz socialne varnosti.

Slika 5: Prihodki in izdatki sektorja država, saldo in fiskalni napor v % BDP

Vir: SURS, preračuni in projekcije Ministrstvo za finance

Slika 6: Rasti prihodkov, izdatkov in primarnih izdatkov sektorja država, realna in potencialna rast BDP, rast investicij

Vir: SURS, preračuni in projekcije Ministrstvo za finance

V obdobju 2015-2017 se je realni BDP povečal z 2,3 % na 4,9 %. Na podlagi jesenske napovedi UMAR se bo realna rast BDP sicer nadaljevala tudi v prihodnje, vendar bo zmernejša (v letu 2018 4,4 %, v letu 2019 pa 3,7 %).

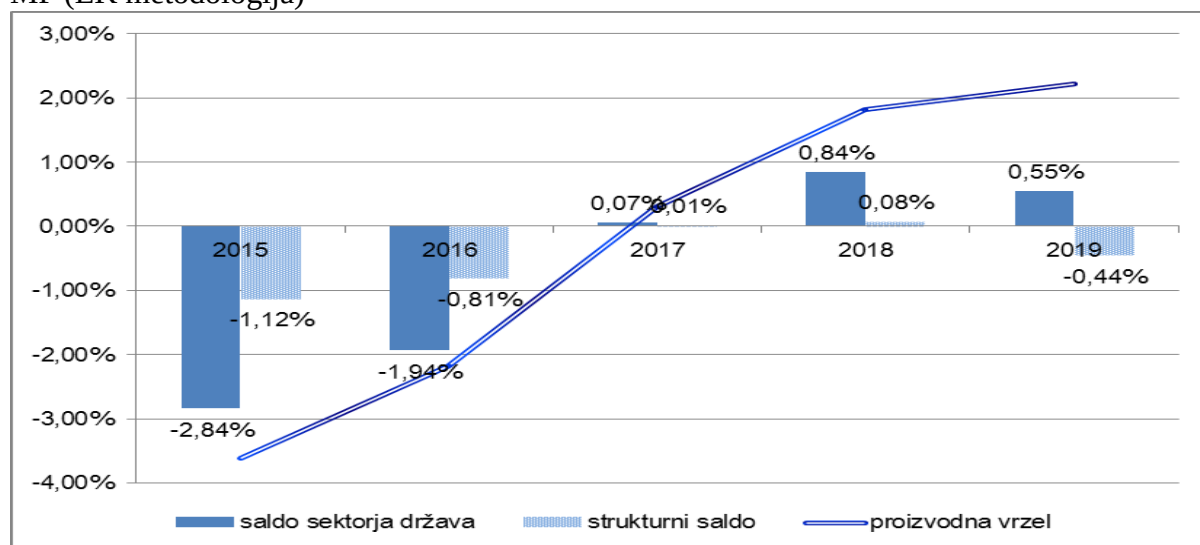
V celotnem obdobju od 2015 do 2017 so se povečevali prihodki države. V letu 2015 so se, glede na leto prej, povečali za 4,5 %, v letu 2016 za 0,4 % in v letu 2017 za 6,2 %. Še višje rasti pričakujemo v letu 2018, ko naj bi se prihodki sektorja država povečali za 6,8 % glede na leto prej, v letu 2019 pa naj bi ta rast znašala 5,1 %.

Izdatki sektorja država so se v obdobju od 2015 do 2017 sprva zmanjševali glede na predhodno leto, in sicer za 1,1 % v letu 2015 in 1,4 % v letu 2016. V letu 2017 so se izdatki države povečali za 1,5 %, njihova predvidena rast pa bo v prihodnjih letih še višja. V letu 2018 naj bi se izdatki države tako povečali za 4,9 % ali 910 milijonov evrov, v letu 2019 pa za 5,8 % ali 1.134 milijonov evrov.

3.1. Sektor država pri scenariju s spremembami

Da bi Slovenija dosegla zahtevane fiskalne napore, se mora približevati srednjeročnemu cilju (MTO) in tam tudi ostati. Upoštevanje verjetnega ekonomskega scenarija poslabšuje strukturni saldo v letu 2019 (v letu 2018 je saldo uravnotežen navkljub scenariju brez sprememb politik, ki je veljal skoraj 10 mesecev leta 2018). Kljub temu Vlada RS meni, da je v srednjeročnem obdobju (do konca mandata leta 2022) možno uravnovežiti javne finance. Če ovrednotimo dosedanje fiskalno konsolidacijo v letih 2015-2019 (skupaj 1,1 % BDP), je ta cilj do leta 2022 ne glede na načrtano pot do MTO=0 realno dosegljiv (predstavljen bo v Programu stabilnosti za naslednje triletno obdobje). Glede na spodnjo sliko lahko sklenemo, da Slovenija napreduje proti srednjeročnemu cilju po načrtani smeri, še posebej če upoštevamo že dosežene fiskalne napore v preteklih letih, zagotovo pa izpolnjujemo pravilo dolga.

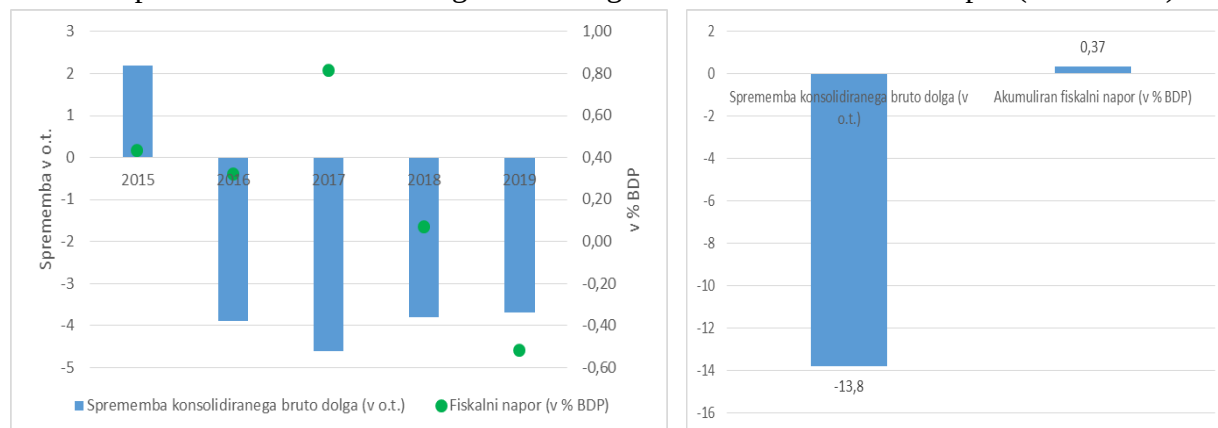
Slika 7: Saldo sektorja država in strukturni saldo, v % BDP – ciljni scenarij, proizvodna vrzel MF (EK metodologija)

Vir: SURS, preračuni in projekcije Ministrstvo za finance

Republika Slovenija v DBP izkazuje presežek salda sektorja država (višji za 0,35 o.t. BDP kot pri predpostavki nespremenjenih politik oktobra 2018). Stopnja rasti prihodkov se je povišala od oktobra s 4,8 % na 5,1%, rast odhodkov pa prehiteva rast prihodkov za 0,7 o.t. BDP. Stopnja rasti odhodkov sektorja država se je s sprejetimi ukrepi in uskladitvami zvišala s 5,7 % (oktober 2018) na 5,8 % (december 2018).

Slika 8: Sprememba konsolidiranega bruto dolga in akumuliran fiskalni napor (2015-2019)

Vir: Preračuni in projekcije Ministrstvo za finance

Tabela 3: Konsolidirana bilanca sektorja države

	ESA koda	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
Primanjkljaj/presežek države po podsektorjih (B.9)			
1. Enote širše ravni države	S.13	0,84	0,55
2. Enote centralne ravni države	S.1311	0,8	0,4
3. Enote regionalne ravni države	S.1312		
4. Enote lokalne ravni države	S.1313	0,1	0,1
5. Skladi socialnega zavarovanja	S.1314	0,0	0,0
6. Izdatki za obresti	EDP D.41	2,0	1,6
7. Primarni presežek/primanjkljaj		2,8	2,2
8. Enkratni in drugi začasni ukrepi		-0,09	-0,05
8.a Enkratni ukrepi na strani prihodkov: sektor država			
8.b Enkratni ukrepi na strani odhodkov: sektor država		-0,09	-0,05
9. Realna rast BDP (v %) (=1 v Tab. 1a)		4,4	3,7
10. Potencialna rast BDP (v %) (=2 v Tab. 1a)		2,8	3,3
Prispevki:			
Dela		0,9	1,1
Kapitala		0,4	0,5
Skupna faktorska produktivnost		1,5	1,6
11. Proizvodna vrzel (v % potencialnega BDP)		1,8	2,2
12. Ciklični proračunski del (v % potencialnega BDP)		0,9	1,0
13. Ciklično prilagojen saldo (1-12) (% potencialnega BDP)		-0,1	-0,55
14. Ciklično prilagojen primarni saldo (13+6) (% pot. BDP)		1,9	1,15
15. Strukturni saldo (13-8) (v % potencialnega BDP)		0,1	-0,4

Vir: Preračuni in projekcije Ministrstvo za finance

3.1.1. Prihodki sektorja država

Prihodki sektorja država naj bi se v letu 2018 povečali za 1.268 milijonov evrov ali 6,8 % glede na leto prej in znašali 19.861 milijonov evrov. Visoko rast prihodkov v letu 2018 lahko

v največji meri pripišemo visokim prihodkom od davkov, predvsem na proizvodnjo in uvoz ter davkov na dohodke in premoženje. Davki na proizvodnjo in uvoz bodo leta 2018 znašali 6.543 milijonov evrov, kar je za 402 milijona evrov ali 6,5 % več kot leto prej. K tej rasti bodo največ prispevali višji prihodki od DDV, in sicer se bodo povečali za 9,0 % ali 314 milijonov evrov. Na višje prihodke od davkov na dohodke in premoženje bodo najbolj vplivali višji prihodki od dohodnine (231 milijonov evrov ali 10,5 %) in od davka od dohodkove pravnih oseb (DDPO) (100 milijonov evrov ali 13,1 %) kot posledica ugodnih razmer na trgu dela in splošne gospodarske klime. Višji bodo tudi prihodki od socialnih prispevkov, in sicer za 438 milijonov evrov ali 6,9 %. K rasti prihodkov v letu 2018 bodo pomembno prispevali tudi prihodki od lastnine, predvsem iz naslova razdeljenih dobičkov gospodarskih družb v lasti države. Ti se bodo leta 2018 glede na leto prej povečali za 79 milijonov evrov ali 25,0 % navkljub upoštevanju super dividendi, ki bo po prvih ocenah v tem letu znašala 193 milijonov evrov.

V letu 2019 predvidevamo nadaljnjo rast prihodkov sektorja država čepav zmernejšo. Ti se bodo povečali za 1,017 milijonov evrov ali 5,1 % in bodo znašali 20.878 milijonov evrov. Podobno kot v letu 2018 bodo tudi v letu 2019 najbolj rasli prihodki od davkov. Prihodki od davkov na proizvodnjo in uvoz bodo višji za 211 milijonov evrov ali 3,2 % predvsem na račun višjih prihodkov od DDV (194 milijonov evrov ali 5,1 %). Višji bodo tudi davki na dohodke in premoženje, predvsem na račun dohodnine (162 milijonov evrov ali 6,6 %), medtem ko bo rast prihodkov od DDPO zmernejša (36 milijonov evrov ali 4,2 %). Višji bodo prihodki iz naslova socialnih prispevkov (za 371 milijonov evrov ali 5,5 %). Glede na leto 2018 pa se bodo v letu 2019 zmanjšali prihodki iz naslova razdeljenih dobičkov gospodarskih družb v lasti države in sicer za 47 milijonov evrov ali 11,8 %, kar je med drugim posledica visokih vplačil iz tega naslova v letu 2018 (NLB, Telekom). Na višje prihodke v letu 2019 bodo vplivali tudi drugi prihodki države. Prihodki iz naslova proizvodnje za trg in lastno končno porabo se bodo tako povečali za 22 milijonov evrov ali 1,8 %, predvsem pa bodo višji prihodki iz naslova kapitalskih transferjev, in sicer za 210 milijonov evrov ali 80,0 %. To povečanje bo v največji meri posledica višjih investicijskih podpor iz proračuna EU.

3.1.2. Odhodki sektorja država

Zakon o izvrševanju proračunov Republike Slovenije za leti 2018 in 2019 (ZIPRS1819, december 2018) je je uredil vsebine, ki jih zahtevajo sistemski zakoni in predstavlja spremembo od scenarija brez spremembe politik.

Z uveljavitvijo ZIPRS bodo nastale finančne posledice za **državni proračun 2019**. Na višje dovoljene odhodke državnega proračuna vplivajo predvsem sprejeti novi ukrepi z veljavnostjo v letu 2019: dogovor glede politike plač v javnem sektorju, vpliv zakona o socialnovarstvenih prejemkih, dogovorjena višja povprečnina za občine in višina letnega dodatka za upokojece. Enak vpliv (0,1 % BDP) kot pri socialnih nadomestilih (delno neusklajevanje transferov) lahko upoštevamo pri scenariju s politikami za sektor država zaradi neizplačevanja redne delovne uspešnosti in povečanega obsega dela ter trajne

spremembe Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki predvidevajo izplačila napredovanj v mesecu decembru (vpliv na sredstva za zaposlene).

Osnutek proračunskega načrta torej upošteva poleg ZIPRS tudi v decembru 2018 sklenjen Dogovor o plačah in drugih stroških dela v javnem sektorju ter na njegovi podlagi pripravljene anekse h kolektivnim pogodbam kot tudi spremembe Zakona o sistemu plač v javnem sektorju. V predlogu rebalansa proračuna 2019 se v primerjavi s Sprejetim proračunom Republike Slovenije za leto 2019 (v nadaljnjem besedilu: sprejeti proračun 2019) načrtuje največji porast izdatkov proračuna na politikah: socialna varnost za 165,5 mio EUR, izobraževanje in šport za 103,2 mio EUR, plačila v Evropsko unijo za 59,7 mio EUR, podjetništvo in konkurenčnost za 54,2 mio EUR ter varovanje okolja in okoljska infrastruktura za 53,0 mio EUR. Na drugi strani pa se izdatki za servisiranje javnega dolga v predlogu rebalansa proračuna 2019 v primerjavi s sprejetim proračunom 2019 znižujejo za 32 mio EUR, izdatki za pokojninsko varstvo, ki predstavljajo transfer v ZPIZ, pa za 244,7 mio EUR (zaradi višjih prispevkov za socialno varnost vplačanih v ZPIZ).

Potrebno je bilo določiti tudi novo višino povprečnine za občine za leto 2019, saj je bila ta v ZIPRS določena konec leta 2017 in ne upošteva izračunov, v katerih bi bili zajeti najnovejši podatki, ki vplivajo na stroške občin. Dogovor z reprezentativnimi združenji občin je bil sklenjen. Zvišanje najvišjega obsega izdatkov za **občinske proračune** je posledica zvišanja prihodkov občin, in sicer iz naslova dohodnine in finančne izravnave ter prejetih sredstev iz proračuna EU. Na podlagi sklenjenega dogovora o višini povprečnine med vlado RS in združenji občin bodo občine v letu 2019 prejele celotno dohodnino, ki jim pripada po zakonu, ki ureja financiranje občin, upravičene pa bodo tudi do finančne izravnave iz državnega proračuna. Več sredstev iz proračuna EU bodo občine prejele še iz naslova evropske kohezijske politike. Občine bodo dodatna sredstva iz naslova dohodnine in finančne izravnave porabile za pokrivanje tekočih obveznih zakonskih nalog, dodatna sredstva iz proračuna EU pa za investicijske projekte iz Dogovora za razvoj regij 2014 – 2020. Njihov končni saldo po denarnem toku ostaja predvidoma enak in v presežku, 0,1% BDP.

Ker četrti odstavek 95. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 96/12, 39/13, 99/13 – ZSVarPre-C, 101/13 – ZIPRS1415, 44/14 – ORZPIZ206, 85/14 – ZUJF-B, 95/14 – ZUJF-C, 90/15 – ZIUPTD, 102/15, 23/17, 40/17 in 65/17) določa, da se višina letnega dodatka določi v zakonu, ki ureja izvrševanje proračuna, se s predlagano dopolnitvijo ZIPRS določa tudi letni dodatek po navedenem zakonu. V kolikor v zakonu, ki ureja izvrševanje proračunov Republike Slovenije, višine letnega dodatka ne bi določili, bi to pomenilo, da ga ne bi bilo mogoče izplačati. Na podlagi realizacije odhodkov **pokojninske blagajne** v obdobju januar-oktober 2018 ter nove ocene odhodkov za leto 2018, nove ocene rasti uživalcev pravic iz obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja za leto 2019 bo višina odhodkov ZPIZ za izvajanje obveznega pokojninskega in invalidskega zavarovanja nižja za 70 mio EUR od zgornje meje, določene v odloku za leto 2019. Predvideno je, da bodo glavni prihranki na strani odhodkov ZPIZ zaradi naslednjih razlogov:

- za leto 2019 so na podlagi realizacije uživalcev pokojnin in nadomestil plač v obdobju januar-oktober 2018 ter s tem nove ocene teh uživalcev za leto 2018 načrtovane nižje

stopnje rasti povprečnega števila uživalcev pokojnin za 0,4 odstotne točke in nadomestil plač za 0,1 odstotne točke ter s tem nižji odhodki za pokojnine in nadomestila plač;

- zaradi v septembru 2018 izdanih novih makroekonomskih izhodišč UMAR v Jesenski napovedi gospodarskih gibanj je za leto 2019 načrtovana nižja stopnja redne uskladitve pokojnin ter drugih prejemkov, in sicer za 0,2 odstotni točki ter s tem nižji odhodki za pokojnine in nadomestila plač;
- posledično je zaradi nižje stopnje rasti uživalcev pokojnin in nadomestil plač ter nižje stopnje redne uskladitve pokojnin in drugih prejemkov načrtovano nižje plačilo prispevka za zdravstveno zavarovanje upokojencev.

V zgornji meji so zajeti redna in izredna (december 2019) uskladitev kot tudi letni dodatek v višini 140 mio EUR.

S povišanjem najvišjega obsega izdatkov za **zdravstveno blagajno** po denarnem toku za leto 2019 iz 2,944 mrd EUR na 3,055 mrd EUR bo lahko ZZZS za izvajanje obveznega zdravstvenega zavarovanja namenil 111 mio EUR več sredstev glede na trenutno veljavni najvišji obseg izdatkov za leto 2019 oziroma glede na oceno realizacije leta 2018 kar 173 mio EUR več sredstev. Predvideno je, da bo ZZZS večino dodatnih sredstev namenil povišanju odhodkov za izvajanje zdravstvenih storitev, in sicer za:

- povišanje cen zdravstvenih storitev in programov zaradi pokrivanja učinkov pogajanj s sindikati. 66. člen Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo, 114/06 – ZUTPG, 91/07, 76/08, 62/10 – ZUPJS, 87/11, 40/12 – ZUJF, 21/13 – ZUTD-A, 91/13, 99/13 – ZUPJS-C, 99/13 – ZSVarPre-C, 111/13 – ZMEPIZ-1, 95/14 – ZUJF-C, 47/15 – ZZSDT, 61/17 – ZUPŠ in 64/17 – ZZDej-K) namreč med drugim določa, da se pri elementih za oblikovanje cene programov oziroma storitev upoštevajo plače in drugi prejemki v skladu s predpisi, kolektivnimi pogodbami in drugimi splošnimi akti;
- povečanje obsega zdravstvenih programov in storitev za zmanjševanje čakalnih dob in števila čakajočih. Iz poročila Nacionalnega inštituta za javno zdravje (Nacionalno spremljanje čakalnih dob, Mesečno poročilo za stanje na dan 1. 9. 2018) je vidno, da je na dan 1. 9. 2018 157.170 čakajočih, od tega 66.567 nad dopustno čakalno dobo. Zaradi navedenega bo del sredstev usmerjen tudi v povečanje obsega zdravstvenih programov in storitev.
- Manjši del sredstev bo usmerjen tudi v plačilo obveznosti, ki jih ZZZS plačuje po realizaciji, to so denarne dajatve za nadomestila odsotnosti ter zdravila, medicinske pripomočke ter cepiva.

Vse štiri blagajne lahko skupaj s preostalimi enotami sektorja država strnemo in ponazorimo z glavnimi agregati sektorja država (tabela 4). Sredstva za zaposlene se zvišujejo v letu 2019 za 6% (rast 2018 bo predvidoma znašala 6,2%). Glede na predpostavko brez sprememb politik (oktobra 2018) se sredstva za zaposlene v letu 2019 zvišujejo za 1,2 o.t. (nominalni indeksi rasti 2019/2018) Vmesna potrošnja se tudi zaradi prioritet vlade povezanih s politiko nacionalne varnosti (obramba, policija), dviguje za 1,2 o.t., socialna nadomestila se znižujejo cca za 0,5 o.t. kot oktobra 2018, predpostavka nespremenjenih politik. Navkljub sprejetemu zakonu o socialnih prejemkih se je Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake

možnosti obvezalo, da bo s socialnimi ukrepi dosegli višjo ciljnost, da ne bodo potrebni dodatni izdatki. Povečujejo se bruto investicije v osnovna sredstva (stopnja rasti leta 2018 predvidoma 16,9%, leta 2019 31,8%). Bistveno se znižujejo odhodki za obresti (2018 za 15,6%, 2019 pa še nadaljnjih 10%).

Tabela 4: Napovedi prihodkov in izdatkov sektorja država (predpostavka spremenjenih politik)

	ESA Code	2018 (% of GDP)	2019 (% of GDP)
Sektor država (S13)			
1. Cilj za skupne prihodke	TR	43,42	43,02
<i>od tega:</i>			
1.1 Davki na proizvodnjo in uvoz	D.2	14,30	13,92
1.2 Tekoči davki na dohodke in premoženje	D.5	7,81	7,78
1.3 Davki na kapital	D.91	0,03	0,03
1.4 Prispevki za socialno varnost	D.61	14,89	14,80
1.5 Prihodki od lastnine	D.4	1,09	0,91
1.6 Drugi prihodki		5,30	5,59
p.m.: Davčno breme (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		37,03	36,52
2. Cilj za skupne odhodke	TE	42,58	42,47
<i>od tega:</i>			
2.1 Sredstva za zaposlene	D.1	11,18	11,16
2.2 Vmesna potrošnja	P.2	6,16	6,08
2.3 Socialna nadomestila	D.62,D.63	16,77	16,37
od tega: socialni transferji brezposelnim		0,35	0,30
2.4 Izdatki za obresti (=9 v Tab. 2.a)	EDP D.41	1,98	1,63
2.5 Subvencije	D.3	0,69	0,67
2.6 Bruto investicije v osnovna sredstva	P.51	3,49	4,26
2.7 Kapitalski transferji, odhodki	D.9	0,51	0,40
2.8 Drugi odhodki		1,81	1,88

Vir: Preračuni in projekcije Ministrstvo za finance

Enkratni izdatki so enaki kot ob pripravi Programa stabilnosti aprila 2018 (poleg plačevanja obresti obveznosti iz naslova deviznih varčevalcem upoštevamo še tožbo glede vračila kmetijskih zemljišč).

Ključni ukrepi v višini 0,2% BDP (razlika s scenarijem ob predpostavki nespremenjenih politik) na ravni sektorja država so:

- trajne spremembe Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki predvidevajo izplačila napredovanja trajno v mesecu decembru (0,1 % BDP) in
- delno neusklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom kot tudi delna neuskladitev mej dohodkov, ki so pogoj za pridobitev in višino pravic iz javnih sredstev; oz. vsi mehki ukrepi Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki bodo povečali oz. izboljšali ciljnost ukrepov socialne aktivacije in aktivne politike zaposlovanja (z vidika prejemkov) – 0,1 % BDP.

3.2. Merilo rasti odhodkov in diskrecijski ukrepi

Evropska komisija je RS pozvala v specifičnem priporočilu, da naj nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne presega 3,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,65 % BDP. Glede na načrtano pot blagajn javnega financiranja kot širše sektorja država znaša rast očiščenih (neto) odhodkov 5,2% (izračuni MF) in odstopa od zahtevanega.

Tabela 5: Merilo rasti odhodkov

	2017 (Raven)	2017 (% BDP)	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
1. Odhodki za programe EU, ki so popolnoma usklajeni s prihodki sredstev EU	397,7	0,92	1,08	1,74
1a. Od tega investicije v celoti vezane na prihodke iz EU proračuna	74	0,16	0,29	0,63
2. Ciklični odhodki za nadomestila za brezposelnost	8	0,02	0,02	0,03
3. Učinki diskrecijskih ukrepov v zvezi s prihodki				
4. Povečanje prihodkov, ki jih ureja zakon				

Vir: Preračuni in projekcije Ministrstvo za finance na podlagi zadnjega INOP

V letu 2019 se bodo ukrepi na področju družinske politike sprostili, izvedeno bo višje financiranje letnega dodatka upokojencem in izvedlo se bo dodatno usklajevanje pokojnin, kar pozitivno vpliva na cilj primernih pokojnin. Predvidene so večje investicije države od prvotnega načrta, kar ugodno vpliva na nadaljnjo rast. Slovenija se je približala ciljni stopnji rasti, vendar bi morala za popolno doseganje cilja odhodke dodatno zniževati, kar bi imelo negativen vpliv na gospodarsko rast in črpanje EU sredstev.

3.3. Dolg in potencialne obveznosti

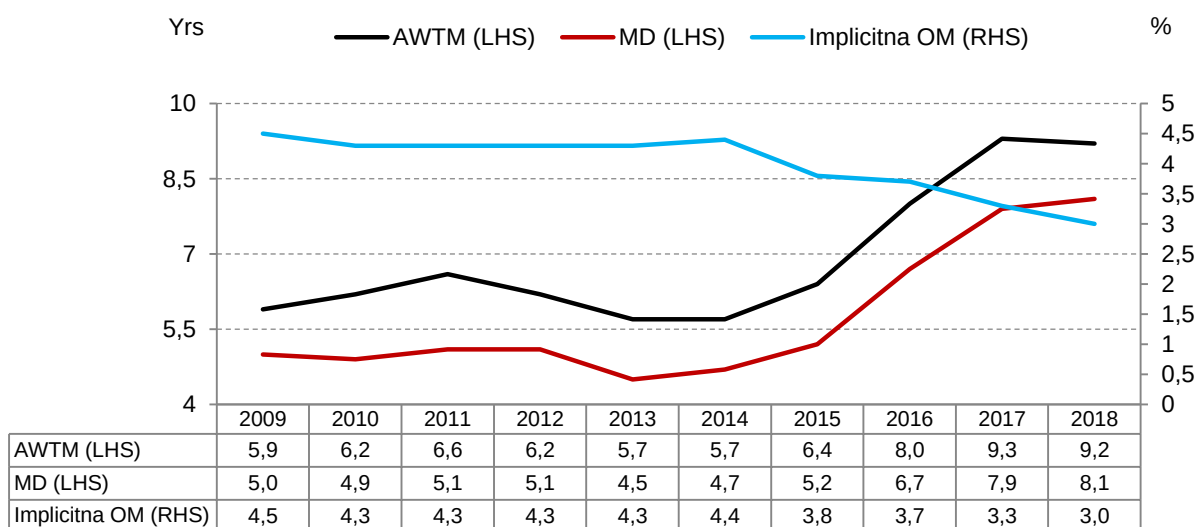
Ministrstvo za finance je od začetka kvantitativnega sproščanja Evropske centralne banke, ki se je pričelo s programom odkupov državnih obveznic 9. marca 2015, aktivno pristopilo k zmanjševanju tveganja refinanciranja dolga državnega proračuna z izdajo evrskih obveznic izrazito daljših ročnosti kot kasneje tudi aktivnemu medvalutnemu upravljanju dolga državnega proračuna. V času prevladujočega okolja nizkih (negativnih) obrestnih mer v evroobmočju in nizkih zahtevanih donosov na evrskih dolžniških kapitalskih trgih za Republiko Slovenijo je Ministrstvo za finance izvedlo sedem medvalutnih (EUR-USD) transakcij upravljanja dolga in skupno predčasno refinanciralo 55 % dražjega dolarskega dolžniškega portfelja s cenejšimi evrskimi obveznicami daljših ročnosti. Izdane so bile obveznice z ročnostjo 10, 16, 20, 24 in 30 let. Povprečno trajanje do zapadlosti dolga državnega proračuna se je podaljšalo s 5,7 let v letu 2013 na ocenjenih 9,2 let v letu 2018. Trajanje dolga državnega proračuna pa se je s 4,5 let v letu 2013 povečalo na ocenjenih 8,1 let v letu 2018. Hkrati se je povprečna (implicitna) obrestna mera celotnega dolga državnega proračuna v vsem tem času zniževala in v letu 2018 dosegla 3 %.

Obrestni izdatki za servisiranje dolga državnega proračuna bodo v letu 2019 znašali ocenjenih 785 milijonov evrov (1,6% BDP), kar je nižje za skoraj 300 milijonov evrov v primerjavi z letom 2014, ko so ti znašali 1,083 milijarde evrov (2,9 % BDP). Pomemben del

tega zmanjšanja obrestnih izdatkov predstavlja aktivno upravljanje dolga državnega proračuna v višini 115,8 milijonov evrov na letni ravni. Preostali učinek na obrestne izdatke državnega proračuna pa predstavlja ugodno zadolževanje za refinanciranja zapadlega dolga in izvrševanje državnega proračuna na evrskih dolžniških kapitalskih trgih. Delež dolga državnega proračuna denominiranega v USD (vse obveznosti se sicer plačujejo v evrih) se je s 25 % znižal na današnjih 8,2 %.

Slika 9: Opisne karakteristike dolga državnega proračuna:

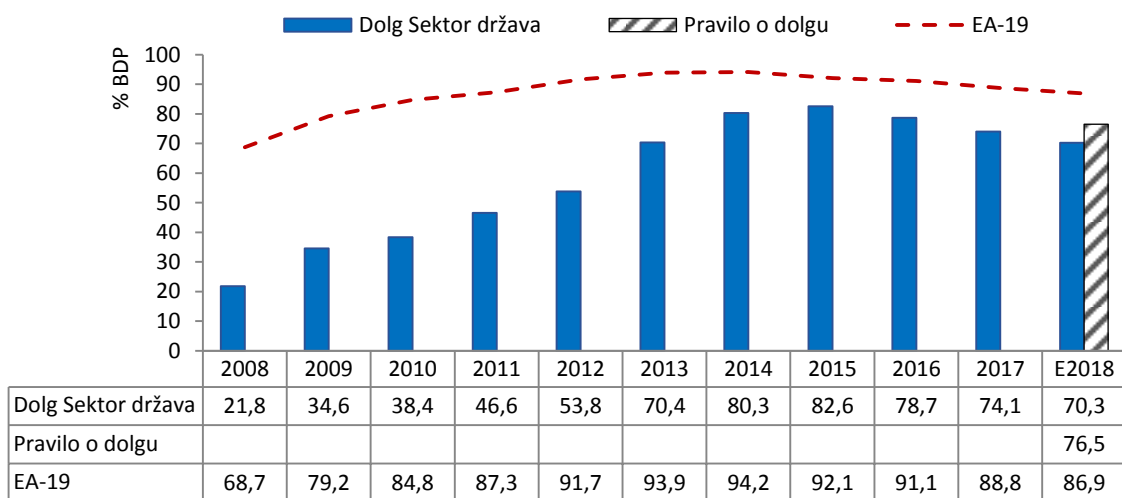
Prilagojeno trajanje (MD), povprečni čas do dospelja (AWTM) in implicitna obrestna mera

Vir: Ministrstvo za finance

Z doseženim primanjkljajem v višini 2,9 % BDP v letu 2015 je Republika Slovenija izstopila iz postopka presežnega primanjkljaja, zato je od vključno leta 2016 naprej obvezana, upošteva doseženi najvišji nivo dolga v višini 82,6 % BDP v letu 2015, zniževati presežni dolg (22,6 % BDP) v skladu s pravili EU. Obdobje 2016 - 2018 velja za prehodno, z določenimi specifikami regulative, glede hitrosti zniževanja dolga. Republika Slovenija v celoti izpolnjuje pravilo o dolgu, saj je načrtovano razmerje dolg sektorja država/BDP za leto 2018 (70,3 % BDP) nižje od zahtevanega, kar prikazuje spodnja slika. Republika Slovenija je od leta 2015, ko je bila razlika dolga sektorja država v deležu BDP do povprečja evro območja najnižja, tj. -9,5 odstotnih točk BDP, še povečala in za leto 2018 je ocenjena v višini -16,6 odstotnih točk BDP.

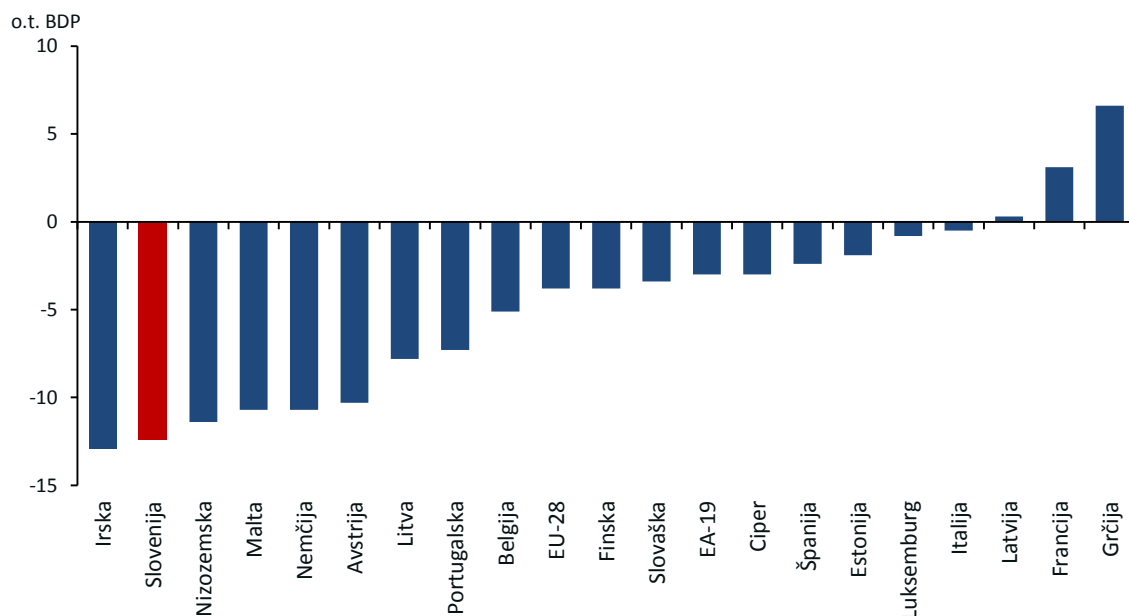
Slika 10: Dolg Sektor država, EA povprečje, Pravilo o dolgu (backward-looking benchmark $b_t < bb_t$)

Vir: Evropska komisija AMECO baza za EA-19, Ministrstvo za finance, 3.12.2018

Spodnja slika prikazuje, da je Slovenija ena izmed tistih držav evro območja, ki svoj dolg sektor država v razmerju do BDP znižuje kot druga najhitreje (tako za Irsko), in sicer z 82,6 % BDP v letu 2015 na 70,3 % BDP v letu 2018.

Slika 11: Dinamika dolga sektor država v obdobju 2015-E2018

Vir: Eurostat za 2015, EC AMECO baza, 3.12.2018

Stanje poroštev Republike Slovenije na dan 30. 9. 2018 znaša 5.907 mio EUR, od tega stanje državnih poroštev za obveznosti finančnega sektorja (S. 12) 669 mio EUR. Ocena stanja poroštev Republike Slovenije konec leta 2018 in 2019 je narejena ob določenih predpostavkah glede odplačil obstoječih in odobritve novih poroštev. Kvota novih poroštev

se načrtuje z zakonom o izvrševanju proračuna. Za leto 2018 je bila določena kvota 500 milijonov evrov, ločeno za poročta SID banke, d. d. 350 milijonov evrov. Realizacija preteklih let kaže, da je izkoriščenost kvote nizka, v letih 2017 in 2018 kvota ni bila koriščena, saj so bila vsa poročta, izdana v letu 2017, namenjena refinanciranju obstoječih obveznosti, v letu 2018 pa ni bilo izdanih poroštev. Prav tako v obeh omenjenih letih ni bila koriščena kvota za poročta SID banke. Za leto 2019 je v zakonu o izvrševanju proračuna določena kvota 500 mio EUR in ločena kvota 350 milijonov evrov za poročta SID banke, d. d.

4. Povezava med DBP in EU 2020

Proračunski načrt za leto 2019 vključuje tudi ukrepe za uresničevanje posebnih priporočil Evropskega Sveta iz junija 2018 (podrobneje spodaj v tabelah). S tem bomo nadaljevali prizadevanja za uresničevanje glavnih strukturnih sprememb za zagotavljanje dolgoročne stabilnosti v prihodnjih letih in o izvajanju poročali v Nacionalnem reformnem programu.

Tabela 6: Pregled specifičnih priporočil EU

CSR	2018 priporočila EU	Stanje RS
1	Zagotovi, da nominalna stopnja rasti neto primarnih javnofinančnih odhodkov v letu 2019 ne bo presegla 3,1 %, kar ustreza letni strukturni prilagoditvi v višini 0,65 % BDP.	Vlada RS je decembra pripravila (parlament sprejel 21.12.2018) Odlok o okviru za pripravo proračunov sektorja država za obdobje od 2018 do 2020 (v nadaljevanju okvir) za leto 2019, ki predstavlja fiskalne projekcije na podlagi tekočih gibanj (spremljanja realizacije desetih mesecev), noveliranih projekcijah (jesenska napoved UMAR), in upošteva Zakona o izvrševanju proračuna za leti 2018 in 2019, v nadaljevanju ZIPRS (kot vse zakonske spremembe v letu 2018). V DBP RS podrobneje za prihodnje leto predstavlja vse prihodke in odhodke sektorja država kot tudi že veljavne ukrepe z učinki v letu 2019 iz naslova plač v javnem sektorju in socialnih transferov ter povečan obsega porabe zdravstvene blagajne in blagajn lokalnih skupnosti. Poseben poudarek Slovenija daje 3 leta po izhodu iz postopka preseženega primanjkljaja pravilu dolga. Pravilo dolga predstavlja osnovno vodilo pri snovanju ekonomskih politik. Na drugem mestu je vzdržnost javnih financ, pri čemer si bo Slovenija prizadevala ohraniti pozitiven nominalen saldo sektorja država. V nasprotnem primeru ne moremo zagotavljati ne ustreznega spleta ekonomskih politik, ne ustrezne ravni gospodarske rasti, ker se vse podreja (pre)hitri zahtevani fiskalni konsolidaciji. Slovenija je ob predpostavki spremenjenih politik skladna z zahtevami SGP (Pakta stabilnosti in rasti) z vidika pravila dolga. Dolg države je še vedno nad 60 % BDP (2018: 70,3 % BDP, 2019: 66,6 % BDP), vendar se vztrajno znižuje s predvideno dinamiko, kriterij bo izpolnjen konec srednjeročnega obdobja te vlade (pod 60 % BDP). Slovenija je v preteklem obdobju druga med državami članicami EU (za Irsko) po zniževanju dolga v % BDP. Slovenija bo nadaljevala z aktivnostmi za doseganje dolgoročne vzdržnosti javnih financ skladno s pravili, tako da ne bo zavirala gospodarske rasti, npr. zniževala meje izdatkov zaradi pospešene absorpcije EU sredstev; kar zahteva pravice porabe, ne bo več zniževala investicij, ampak bo vsaj ohranjala dosežene ravni. Srednjeročni cilj bo dosežen konec mandata (2022).
	Sprejme in izvaja zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju ter načrtovano reformo dolgotrajne oskrbe.	V letu 2016 se je oblikoval predlog novega Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki je bil dan v javno razpravo in v mnenje socialnim partnerjem v začetku leta 2017. V letu 2017 so se nadaljevala usklajevanja predloga zakona s predstavniki Ekonomsko socialnega sveta in drugimi ključnimi deležniki. V začetku leta 2018 je bil predlog zakona poslan na Ekonomsko socialni svet in koalicijskim partnerjem. V predlogu zakona bodo urejene pravice na nivoju zakona, le-te pa bodo jasno definirane. Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) bo postal aktivni kupec. Pomemben del ureditve v predlogu zakona se nanaša na način in vire financiranja, pri čemer je finančna vzdržnost zdravstvenega sistema tesno povezana tudi s solidarnostjo, pravičnostjo in dostopnostjo. V novi zakonodaji bo večji poudarek namenjen tudi krepitvi nadzora, tako nad plačniki, kot nad izvajalci. Delo nove vlade bo v 2019 osredotočeno na osnutek zakona v skladu s smernicami, ki so bile določene v Koalicijskem sporazumu za obdobje 2018-2022. Novi načrtovani časovni načrt za zakon je naslednji:

	- zaključiti še en / nov krog razprav s ključnimi zainteresiranimi stranmi, vključno s socialnimi partnerji v začetku leta 2019, s ciljem, da se revidirani osnutek objavi v javnem posvetovanju do konca pomladi. - dokončati medresorsko usklajevanje jeseni 2019 s ciljem, da se predlog zakona pred koncem jeseni predloži vladi v odobritev. Hkrati je bilo financiranje nekaterih izdatkov, ki jih trenutno plačuje Zavod za zdravstveno zavarovanje, postopoma preneseno v državni proračun do leta 2020 (spremembe Zakona o zdravniški službi). V letu 2019 bo poudarek na ukrepih za upravljanje čakalnih dob in stabilizaciji delovanja bolnišnic. V sodelovanju s Službo Evropske komisije za podporo strukturnim reformam se izvajajo določeni projekti. Med pomembnejšimi je dvoletni projekt: Načrtovanje in upravljanje mreže javne zdravstvene službe. Namen projekta je izdelava orodij in vzpostavitev mehanizmov upravljanja mreže javne zdravstvene službe z vidika pravične dostopnosti, spreminjajočih se potreb prebivalstva, kakovostne in varne zdravstvene oskrbe ter racionalne rabe virov. Nova sistemska ureditev področja dolgotrajne oskrbe je bila v letu 2017 pripravljena v predlogu Zakona o dolgotrajni oskrbi in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo. Leta 2019 MZ nadaljuje z delom na osnutku, ki je bil pregledan in spremenjen, ob upoštevanju številnih pripomb, prejetih na podlagi javnega posvetovanja, in ob upoštevanju koalicijskega sporazuma. Predlog sledi osnovnim ciljem, kot so zagotavljanje dostopnosti do kakovostnih storitev, vzdržnega financiranja, celostne obravnave oseb, spodbujanje oskrbe na domu ali v skupnosti. V letu 2018 so se začeli izvajati pilotni projekti, v okviru katerih so se v treh pilotnih okoljih (urbano, ruralno, semi-ruralno) v vzhodni kohezijski regiji Slovenije testirale predlagane zakonodajne rešitve na področju dolgotrajne oskrbe. Priprava pilotnih projektov je v posameznih delih podprta tudi s sodelovanjem Službe Evropske komisije za podporo strukturnim reformam.
Zagotovi dolgoročno vzdržnost in ustreznost pokojninskega sistema, vključno s povišanjem zakonsko določene upokojitvene starosti in omejevanjem predčasnega upokojevanja.	Pozitivni učinki najnovejše pokojninske reforme postajajo vse bolj vidni. Dolgoročne projekcije izdatkov za pokojnine kažejo, da je pokojninski sistem vzdržen (kratkoročno). Zaradi višjih prispevkov za socialno varnost (zaradi rasti bruto plač in rasti števila zaposlenih) so projekcije pokazale, da bodo skupni davčni prihodki Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje višji od načrtovanih (78,3% vseh prihodkov inštituta - za 2,7% višji od načrtovanega v finančnem načrtu za leto 2018). Skupni prihodki zavoda za obdobje januar - junij 2018 so višji od načrtovanih (50,4%), odhodki pa so nižji in dosegli 48,1% načrtovanih za leto 2018. V zadnjih letih se je priliv vseh novih starostnih upokojencev zmanjšal iz 29.914 oseb v letu 2012 na 13.117 oseb v letu 2017. Stopnja rasti povprečnega števila starostnih upokojencev v letu 2017 je bila precej nižja od rasti v prejšnjih letih, najnižja pa v zadnjih 20 letih. Letno povečanje števila starostnih upokojencev, brez delnih upokojencev, je leta 2017 znašalo le 1% (približno 4% pred letom 2014), medtem ko je število vseh upokojencev znašalo 0,2% (približno 3% pred letom 2014).). Obe stopnji sta drugi najnižji v zadnjih 21 letih

		(najnižja je bila v letu 2016, 0,8%) in prikazujeta učinke pokojninske reforme. Izboljšuje se tudi razmerje med številom zavarovancev in prejemnikov pokojnin iz obveznega zavarovanja, ki se je povečalo s 1,38 v letu 2013 na 1,49 v letu 2017. Dejanska povprečna upokojitvena starost za nove pokojninske upravičence se povečuje za moške in ženske. V letu 2017 je bila povprečna starost žensk po upokojitvi 60 let in 2 meseca, kar je za 1 leto in 8 mesecev več kot v letu 2013. Za moške se je starost od leta 2013 povečala za 1 leto in 2 meseca na 62 let in 1 mesec v letu 2017. Po sprejemu Bele knjige za prihodnji razvoj pokojninskega sistema¹ je sredi leta 2017 Ekonomsko-socialni svet sprejel Izhodišča za prenovo sistema pokojninskega in invalidskega zavarovanja, ki predstavlja pomemben korak v smeri nadaljnjega razvoja in stabilnosti javnega pokojninskega sistema. Prav tako povečuje zaupanje vseh generacij v javni pokojninski sistem in je pomemben predvsem v smislu socialnega dialoga. Skupna izhodišča med drugim postavljajo ustrezno pokojnino in javno finančno vzdržnost pokojninskega sistema kot enakovredna cilja. Socialni partnerji so se strinjali, da je zato potrebno dodatno povečanje dejanske upokojitvene starosti in sočasni oz. predhodni ukrepi na trgu dela, ki bodo prispevali k zgodnjemu zaposlovanju mladih in podaljšanju aktivnosti starejših. Cilj dokumenta je sprejetje nove zakonodaje na tem področju do konca prehodnih obdobj sedanje pokojninske zakonodaje (do leta 2020), ki bi se uveljavljala postopoma in z daljšimi prehodnimi obdobji, o katerih bi se dogovorili. Na podlagi usmeritev iz dokumenta bodo pravočasno pripravljene zakonske spremembe na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja v Sloveniji z učinkom po letu 2020, ki bodo sprejete po ustaljenem postopku v sodelovanju s socialnimi partnerji.
	Poveča zaposljivost nizko usposobljenih in starejših delavcev z ukrepi vseživljenjskega učenja in aktivacijskimi ukrepi.	V 2017 so bile sprejete nekatere zakonske podlage za nadaljnje izboljševanje delovanja trga dela, predvsem na področju učinkovitejše aktivacije starejših, manj izobraženih, mladih in dolgotrajno brezposelnih. V 2017 je bila s spremembo Zakona o urejanju trga dela uvedena dodatna spodbuda za zaposlovanje brezposelnih z nižjo oziroma srednjo izobrazbo, ki prejemajo denarno nadomestilo. Za brezposelne pa so bili sprejeti tudi ukrepi na področju sankcioniranja kršitev v času njihove prijave na Zavodu za zaposlovanje z namenom aktivacije in reintegracije na trg dela. Obe spremembi sta se pričeli izvajati v 2018. V letu 2019 se bodo nadaljevale tudi posebne aktivnosti, katerih namen je vključevanje oseb, ki so pred izgubo zaposlitve, v ukrepe na trgu dela. Z nudenjem celovite podpore osebam v obliki informiranja, motiviranja, kariernega svetovanja, različnih usposabljanj in izobraževanj, se bo omogočil lažji prehod na nova delovna mesta ali v novo zaposlitev in preprečevalo njihov prehod v brezposelnost. Poleg obstoječih ukrepov za dolgotrajne brezposelne osebe je bila v 2017 za njih uvedena priprava posebnega integracijskega zaposlitvenega plana. Zavod za zaposlovanje po 12 mesecih brezposelnosti pripravi oceno stanja in prednosti ter področja za

¹ http://www.mddsz.gov.si/fileadmin/mddsz.gov.si/pageuploads/dokumenti__pdf/dpd/2Bela_knjiga_o_pokojninah.pdf

		izboljšanje možnosti za zaposlitev. S prilagajanjem dela z dolgotrajno brezposelnimi in starejšimi se je okrepilo tudi sodelovanje z centri za socialno delo. Izvedenih je bilo več ukrepov za spodbujanje zaposlovanja starejših, ki se bodo nadaljevali tudi v prihodnje. Med ukrepi je projekt »Aktivni do upokojitve«, v okviru katerega delodajalci dobijo finančno spodbudo in interventni ukrep nižanja stroškov dela za delodajalce ter projekt Zaposli.me. Posebna pozornost je namenjena tudi podjetjem, in sicer se s posebnim ukrepom (Celovita podpora podjetjem za aktivno staranje delovne sile) izvaja vrsto aktivnosti, katerih namen je okrepiti kompetence starejših zaposlenih, ozaveščati o negativnih demografskih trendih in potrebnih prilagoditvah nanje ter zagotavljati podporo delodajalcem za učinkovito upravljanje s starajočo se delovno silo V okviru Jamstva za mlade je bilo izvedenih več ukrepov, ki kratkoročno in dolgoročno lajšajo prehod iz izobraževanja na trg dela. Eden izmed dolgoročnih ukrepov je stalna nadgradnja svetovalnega procesa na Zavodu za zaposlovanje, s ciljem da se poveča kvaliteta svetovanja brezposelnim in da se mlade opolnomoči, da prevzamejo odgovornost za učinkovito vodenje lastne kariere. V letu 2018 se v okviru vseživljenjskega učenja vzpostavljajo tudi Karierni centri za mlade, katerih primerni namen bo opolnomočenje mladih za načrtovanje kariere. V prvi polovici 2018 se je pričel izvajati tudi ukrep učnih delavnic pri delodajalcih s področja socialnega podjetništva, ki brezposelni osebi omogoča praktično usposabljanje za konkretno delovno mesto s pomočjo mentorjev in po zaključenem usposabljanju tudi subvencionirano zaposlitev za najmanj šest mesecev. V letu 2017 je bil vzpostavljen projekt, katerega namen je pridobiti celovit vpogled v prekarno delo in učinke, ki jih ima takšno delo na posameznika in družbo v celoti, ter pridobiti podlago za oblikovanje nadaljnjih ukrepov za omejevanje negativnih učinkov prekarnosti z vidika pravnega, ekonomskega, socialnega in zdravstvenega varstva. V bodoče se bodo iskale rešitve tudi na področju vse večjega vpliva digitalizacije na delovne procese.
2	Nadalje razvije alternativne vire financiranja za hitro rastoča podjetja.	V preteklem obdobju je bil ključni ukrep na področju spodbujanja financiranja izvedba pripravljalnih aktivnosti projekta Finančni instrumenti 2014-2020 (EU sredstva). Ministrstvo za gospodarstvo kot posredniški organ in SID banka sta podpisala sporazum o financiranju v višini 253 milijonov evrov, kar vključuje tudi Naložbeno strategijo in Poslovni in finančni načrt sklada skladov do leta 2023. Izvajanje finančnih instrumentov bo potekalo prek finančnih posrednikov, ki jih bo SID banka izbrala skladno s sporazumom o financiranju. Tudi v naprej se bodo nadaljevale aktivnosti za izboljšanje dostopa do financiranja za mala in srednje velika ter mikro podjetja preko SID banke, Slovenskega podjetniškega sklada in Slovensko regionalno razvojnega sklada. Slovenski podjetniški sklad omogoča dostop do ugodnih finančnih virov v obliki subvencij za zagon podjetij, semenskega kapitala (konvertibilno posojilo, lastniški vložki) v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi v obliki mentoriranja, usposabljanja in

	mreženja, mikrokreditov, garancij za bančne kredite s subvencijo obrestne mere. Slovenski podjetniški sklad sodeluje tudi v CEFOF (Srednjeevropski sklad skladov tveganega kapitala). SID banka je iz Posojilnega sklada za MSP (4 kreditne linije) dodeljevala ugodne kredite za poslovanje MSP, mikrofinanciranje, za zaposlovanje in investiranje ter RRI. Dodatno je uspešno izvajala instrument »potrpežljivih posojil«, razvila koncepte novih ukrepov za spodbujanje investiranja in za spodbujanje izvoza, ki bodo pričeli z izvajanjem v 2018. Slovenski regionalno razvojni sklad je omogočil dostop do ugodnih posojilnih virov, v manjši meri celo v kombinaciji z nepovratnimi sredstvi oz. samih nepovratnih sredstev (na območju, kjer živita avtohtoni narodni skupnosti) in izvedel razpis za regijske izvajalce garancijskih shem, na katere je prenesel dolgoročne finančne vložke za izvajanje regijskih garancijskih shem. Poleg naštetih ukrepov izvajalskih institucij je predvideno nadaljnje zagotavljanje sredstev za spodbujanje RRI preko Ministrstva za gospodarstvo (MGRT) in javne agencije SPIRIT.
Zmanjša ovire za vstop na trg z revizijo regulacije proizvodnih trgov in zmanjšanjem upravnega bremena.	Sprejeti Zakon o spodbujanju investicij prinaša novost v izenačitvi domačih in tujih investorjev, saj se uvajajo isti ukrepi spodbujanja investicij tako za domače kot za tuje investitorje (investicijske spodbude, pogoji, merila in postopek dodeljevanja investicijskih spodbud, ki so subvencije, spodbude v obliki kredita, garancije in subvencionirane obrestne mere, samoupravna lokalna skupnost lahko na podlagi neposredne pogodbe o nakupu nepremičnin proda nepremičnine gospodarski družbi po cenah, ki so nižje od tržnih). Določa tudi aktivnosti spodbujanja investicij in internacionalizacije gospodarskih družb. Posebej se opredeljuje strateško investicijo ter ugotovitev izpolnjevanja pogojev, kot tudi določa nov razlastitveni namen za strateške investicije, ki so v javnem interesu in prispevajo k javni koristi zaradi pospeševanja gospodarske rasti in zaposlovanja, skladnega regionalnega razvoja.
Izboljša konkurenco, profesionalizacijo in neodvisen nadzor na področju javnih naročil.	V letu 2017 se je nadaljevala uporaba elektronskih dražb, zlasti v javni upravi (od 77 izvedenih e-avkcij v letu 2016 do 177 e-avkcij v letu 2017). Izvajanje skupnih javnih naročil se je od leta 2015 do 2017 povečalo za več kot 500 odstotkov (s 78 na 448) in v vrednosti skoraj 300 odstotkov (s 104 milijonov na 305 milijonov evrov). Bistveno se je povečalo izvajanje preglednih postopkov; od leta 2015 do leta 2017 se je število postopkov s pogajanjimi brez predhodne objave prepolovilo (z 20% na 10,6%). V letu 2018 se je nadaljevala prenova informacijskega sistema za izvajanje elektronskega javnega naročanja (eJN), ki je od 1.4.2018 začela celovito elektronsko oddajo ponudb in prijav za sodelovanje, kar bistveno povečuje preglednost javnih naročil. Sistem eJN prav tako omogoča elektronsko javno odpiranje ponudb, elektronska pogajanja, elektronsko dopolnjevanje ponudb in elektronsko vodenje postopkov za sklenitev pogodb, katere ocenjena vrednost je pod pragom za uporabo Zakona o javnem naročanju (ZJN). V maju 2018 je bil sprejet akcijski načrt za izboljšanje sistema in profesionalizacije javnih naročil s 27 podrobnimi ukrepi ter kratkoročnimi in srednjeročnimi cilji, da bi izboljšali kakovost in učinkovitost sistema javnih naročil. Akcijski načrt vključuje aktivnosti na centralni ravni, ki jih ponuja Ministrstvo za javno upravo (usposabljanje, svetovanje, smernice itd.), Informatizacija celotnega postopka javnega naročanja, ki

	omogoča lažje izvajanje postopkov javnih naročil na eni strani in boljše spremljanje porabe na drugi strani in spodbujanje skupnih javnih naročil. Še naprej bomo posebno pozornost namenili spodbujanju in učinkovitemu izvajanju strateških javnih naročil, socialnih meril in rešitev, ki bodo preprečevale socialni damping in dosegale celovito informatizacijo postopkov, vključno s pravnim varstvom v postopkih javnega naročanja. V letu 2018 je bilo izvedenih več brezplačnih predavanj o zelenem in socialnem javnem naročanju, izdelana je bila predloga dokumentacije za elektronsko oddajo in socialni vidiki postopkov javnega naročanja, objavljeni so bili diagrami vseh postopkov javnih naročil itd. strokovnosti in usposobljenosti oseb, ki sklepajo postopke javnih naročil. Novembra 2018 je začela veljati sprememba ZJN, ki uveljavlja socialne vidike javnih naročil (obvezna uporaba socialnih meril na nekaterih delovnih področjih, obvezno preverjanje izvajalcev vsakih pol leta, če izpolnjujejo socialna in fiskalna merila itd.). Konec leta 2017 je začela veljati sprememba Zakona o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja. Predlog spremembe zagotavlja višjo raven pravnega varstva in varnosti z ustnim zaslišanjem pred NRC (Nacionalna revizijska komisija), plenarnim zasedanjem NRC - enotna uporaba zakonov in praks, vzpostavitev elektronskega sistema za postopke pravnega varstva v javnih naročilih (npr. Sistem eRevision), poenostavljena pravila za obračunavanje pristojbin v postopkih javnega naročanja in izpodbijanje sklenjenih javnih naročil.
Izvede privatizacije v skladu z obstoječimi načrti.	Izvajanje posameznih ciljev vladne strategije upravljanja kapitalskih naložb države je opredeljeno v letnem načrtu upravljanja, ki ga SDH predloži vladi v odobritev do konca novembra. 14. novembra 2018 je bilo vpisovanje delnic NLB na Ljubljansko borzo in na Londonsko borzo uspešno zaključeno s strani SDH in s tem uspešno izveden prvi korak privatizacijskega procesa NLB, kot ga določa Strategija upravljanja kapitalskih naložb države. S tem je Republika Slovenija izpolnila tudi prvi sklop zavez, ki jih je podala Evropski komisiji v zvezi s privatizacijo NLB zaradi državne pomoči, ki jo je NLB prejela v letu 2013. V postopku IPO je bilo prodanih 59,1% delnic. Za opcijo presežne dodelitve, ki se uporablja za stabilizacijo cene v roku 30 dni, je bilo prodanih še 5,9% delnic NLB. Skupaj je bilo torej prodanega 65% lastniškega deleža NLB. Kupnina za prodane delnice znaša 669,5 mio EUR. 90% kupnine je namenjenih zmanjševanju dolga sektorja država in 10% za demografski rezervni sklad. Do konca leta 2019 bo skladno z zavezami RS do Evropske komisije prodan še preostanek delnic do 75 % minus ena delnica. Republika Slovenija se je zavezala, da bo celoten delež v Abanki odprodala s konkurenčnim postopkom zbiranja ponudb. Slovenski državni holding vodi postopek prodaje z namenom izvedbe prodajne pogodbe najpozneje do 30. junija 2019.

Tabela 7: Pregled ciljev EU 2020

Europe 2020 – nacionalni cilji in trenutno stanje	
Stopnja zaposlenosti: 75% 2017: 73,4%	Stopnja delovne aktivnosti (20 – 64 let) se v zadnjih letih postopno povečuje in je v letu 2017 dosegla 73,4%, v drugem četrtletju 2018 pa 75,5% (cilj do leta 2020 je 75%). Ukrepi aktivne politike zaposlovanja so usmerjeni k povečanju zaposljivosti ranljivih skupin na trgu dela (starejših, nižje in srednje izobraženih oseb, mladih in dolgotrajno brezposelnih). V prvih osmih mesecih 2018 je bilo v APZ vključenih več kot 21.000 oseb, kar je za 28% več kot v enakem obdobju 2017 in skoraj 85% vseh vključitev v letu 2017. Med vsemi vključenimi je bilo največ dolgotrajno brezposelnih (37,9%), mladih do 29 let (28,89 %), starejših od 50 let (27 %) in nižje izobraženih (23,6 %). Na letni ravni (2017) se delež vključenih brezposelnih starejših od 50 let povečuje na 26 %. Povečuje se tudi delež vključenih brezposelnih oseb z nizko izobrazbo. V letu 2017 je bilo v različne programe APZ vključenih 4.565 oseb z nižjo izobrazbo, kar predstavlja 18,2 % vseh vključenih v tem obdobju. Za višjo zaposlenost dolgotrajno brezposelnih je bila v 2017 uvedena priprava posebnega integracijskega zaposlitvenega načrta. V letu 2017 je bilo med vsemi dolgotrajno brezposelnimi 29,8 % vključenih v ukrepe aktivne politike zaposlovanja. Zastavljen cilj za 2018, da 35 % vključenih v ukrepe APZ zavzamejo dolgotrajno brezposelni, bo presežen, saj je že konec avgusta 2018 med vsemi udeleženi v ukrepih APZ sodelovalo skoraj 38% dolgotrajno brezposelnih. Povečuje se obseg ukrepov usmerjenih v zaposlovanje starejših. V zadnjih letih se izvaja več konkretnih ukrepov za spodbujanje zaposlovanja starejših v obliki subvencij ali zniževanja stroškov dela. Prav tako beležimo večji delež starejših, ki ostajajo v zaposlitvi kljub temu da izpolnjujejo pogoje za starostno upokožitev. To je posledica uvedbe novega ukrepa, sprejetega s spremembami pokojninske zakonodaje leta 2015 (ZPIZ-2B). Gre posebno zakonsko spodbudo za odložitev uveljavitve pravice do starostne pokojnine na poznejši čas po izpolnitvi pogojev zanjo. Povprečno število udeležencev 20 % predčasne ali starostne pokojnine se je v letu 2017 v primerjavi z letom 2016 povečalo za 47,3% (na 6460 udeležencev). Z novjšimi ukrepi pa se predvsem spodbuja prilagajanja podjetij starejšim zaposlenim, v ospredju je projekt celovita podpora podjetjem za aktivno staranje delovne sile (ASI). V okviru tega je bil v 2017 oblikovan in objavljen katalog ukrepov in dobrih praks in ukrepov za učinkovito upravljanje starajoče delovne sile, v 2018 pa se izvajajo tematske delavnice za vodilne delavce. Od 2017 do 2020 poteka tudi več razpisov

	za razvoj strategij podjetij za upravljanje s starejšimi zaposlenimi ter za dvig njihovih kompetenc, hkrati se predvideva izbor pilotnih projektov inovativnih rešitev za ohranjanje produktivnosti starejših zaposlenih v podjetjih. Na izzive staranja prebivalstva je bila v letu 2017 sprejeta strategija dolgožive družbe, ki podaja okvir za ukrepanje (zaposlenost oz. delovna aktivnost, zdravo in varno življenje vseh generacij, vključenost v družbo in oblikovanje okolja za aktivnost v celotnem življenju) in predvideva pripravo akcijskih načrtov. Za njihovo usklajenost in spremljanje strategije bo skrbel na novoustanovljen Svet za medgeneracijsko sodelovanje. V postopku sprejemanja pa je tudi Resolucija o nacionalnem programu varnosti in zdravja pri delu. Z Ukrepi za zagotavljanje visoke ravni varnosti in zdravja pri delu, preventive in dobro zdravje delavcev sta nujen predpogoj za podaljševanje delovne dobe. Podaljševanje delovnega življenja je močno odvisno od ustrezne prilagoditve delovnih mest in organizacije dela, vključno z delovnim časom, dostopnostjo delovnih mest in intervencijami na delovnih mestih, namenjenih starejšim delavcem. Strategija predvideva tudi pripravo praktičnih smernic za ocenjevanje tveganj, s poudarkom na tveganjih, s katerimi se srečujejo določene skupine delavcev. Izvedbeni dokumenti nacionalnega programa so triletni akcijski načrti, v katerih bodo določeni konkretni ukrepi, izvajalci ukrepov, finančni viri, roki ter način spremljanja izvedbe ukrepov. Ob trenutni gospodarski rasti in izboljšanju razmer na trgu dela ter ob demografski sliki pa je v Sloveniji zaznati pomanjkanje določene delovne sile, predvsem nizko in srednje kvalificirane. V ta namen Slovenija sklepa bilateralne sporazume na področju zaposlovanja s ciljnim državami in v skladu z akcijskim načrtom obstoječe Strategije delovnih migracij 2010-2020 uvajanja enotni postopek za delovna dovoljenja; sprejem seznam deficitarnih poklicev, kjer ni predhodne kontrole trga dela.
<i>Vlaganje v raziskave in razvoj: 3% of BDP</i> <i>2016: 2%</i>	Delež javnih in zasebnih naložb v raziskave in razvoj v Sloveniji je na ravni povprečja EU, a od leta 2013, ko je dosegel 2,6 % BDP do leta 2016 znižal na 2 % BDP, saj je BDP rasel hitreje od vlaganj raziskave in razvoj. Slovenija je v letu 2018 zato že povečala javna sredstva za 12 % v primerjavi z letom 2017. Ključni izziv pa ostaja dolgoročno vzdržna in stabilna rast sredstev, kar je osnova za strateško načrtovanje institucij. Za boljšo povezanost izobraževanja, znanosti in gospodarstva/negospodarstva z namenom, da se vzpostavi redni in kontinuiran dialog med ključnimi deležniki s ciljem identifikacije ukrepov, ki bodo izboljšali sodelovanje se sestaja posvetovalno telo. Na prednostnih področjih Slovenije opredeljenih v S4 – Slovenski Strategiji pametne specializacije so bila vzpostavljena Strateška razvojna inovacijska partnerstva (SRIP), ki združujejo relevantne deležnike iz gospodarstva, javne raziskovalne zavode, univerze oziroma fakultete, posamezne šole ter v določenih primerih tudi nevladne organizacije. SRIP so v letu 2017 pripravili akcijske načrte za programe skupnega razvoja, internacionalizacijo in razvoj

	kadrov, državi pa služijo tudi kot sogovornik za potrebne sistemske ukrepe. Na ta način S4 postaja osrednji vzvod vzpostavitve in krepitve dialoga med ključnimi deležniki znanosti, gospodarstva in izobraževanja, s čimer tudi pomembno vpliva na kompleksno razvojno transformacijo slovenskega gospodarstva. V letu 2018 so se že izvajali nekateri novi ukrepi na področju raziskovalne dejavnosti, s katerimi bo omogočeno povečanje sredstev za delovanje inštitutov in univerz, nakup raziskovalne opreme, podpora raziskovalcem na začetku raziskovalne poti, kot tudi možnost dodatnih komplementarnih instrumentov. Krepijo se raziskovalna področja, saj bo omogočeno dodatno sodelovanje v projektih, ki krepijo evropski raziskovalni prostor, npr. PRIMA, ERA-net in angažma v okviru ESFRI projektov. V pripravi so tudi še nerealizirani ukrepi iz Raziskovalne in inovacijske strategije Slovenije 2011-2020, s katerimi bi postale raziskovalne institucije bolj konkurenčne, imele bodo večjo možnost usmerjanja svojih raziskav, z uspešnostjo svojega dela in doseganjem zastavljenih kazalnikov bodo upravičeni do dodatnih sredstev. Predvideva se večja fleksibilnost na področju nagrajevanja raziskovalcev. Tesnejše sodelovanje z gospodarstvom in večja avtonomija inštitucij pri trženju znanja, ustvarjenega v okviru raziskovalnega dela. bi bila vzpostavljena z nacionalnim konzorcijem pisarn za prenos tehnologij (krepitev sodelovanja med gospodarstvom in raziskovalnimi organizacijami, podpora komercializaciji razvitih rešitev in spodbujanje povpraševanja ter krepitev razvojnih kompetenc inštitucij). Predvidena je priprava in izvedba večine ukrepov v okviru strukturnih sredstev, s poudarkom na krepitvi sodelovanja gospodarstva in akademske sfere ter na spodbujanju raziskovalcev na začetku kariere ter njihove mobilnosti. Spodbujeni bodo ukrepi na področju raziskovalne infrastrukture. V polnem teku bo izvajanje projekta InnoRenew, ki predstavlja nov, mednarodno primerljiv in konkurenčen center odločnosti s področja lesarstva, podprta bo vzpostavitev superračunalniškega centra, v okviru NRRI pa bo podprto tudi vlaganje v raziskovalno infrastrukturo. Novembra 2017 je zaživel projekt ustanovitve Centra za kreativnost, ki bo spodbujal podjetja v povezovanju s kulturnimi in kreativnimi sektorji za razvoj novih in inovativnih produktov. Med drugim gre tudi za spodbujanje podjetništva na specifičnih in novih področjih uveljavljanja in uporabe tradicionalnih obrti, veščin, tehnologij in materialov, za nadgradnje blagovnih znamk v povezavi s kulturo in varovanimi vrednotami (npr. kulturno krajino, znanjem, tehnikami, ljudskimi običaji ...).
<i>Zmanjšanje emisij toplogrednih plinov: +4% (v primerjavi z 2005)</i>	Drugo letno poročilo o izvajanju OP TGP 2020 kaže, da je Slovenija na dobri poti k doseganju nacionalnega cilja na področju zmanjševanja emisij iz ne-ETS sektorjev. V letu

	2015, so bile emisije toplogrednih plinov (TGP) iz ne-ETS sektorjev nižje od letnega cilja kar za 13,4 %. Vendar, pa so se v letu 2015 emisije iz ne-ETS sektorjev povečale za 2,2 % glede na leto prej. Prve ocene kažejo na to, da se bodo povečale tudi v letu 2016, zabeležena je bila 7,4 % rast emisij v prometu, kar se lahko odrazi v 3,7 % rasti skupnih emisij iz ne-ETS sektorjev. Ocena doseganja ciljev po Odločbi 406/209/ES kljub naraščanju emisij TGP ostaja pozitivna. Poročilo podrobneje ugotavlja, da so finančna sredstva, namenjena za izvajanje programa, skladna z načrti. Učinki vloženih javnofinančnih sredstev na zmanjšanje emisij TGP in na gospodarsko rast ter zaposlenost pa bodo v prihodnje lahko veliko večji, v kolikor bo za izvajanje ukrepov OP TGP 2020 namenjenih dovolj kadrovskih zmogljivosti, okrepljeno usposabljanje za izvajanje ukrepov ter vzpostavljeni procesi sodelovanja deležnikov v zgodnjih fazah oblikovanja ukrepov in pri vprašanih implementacije ukrepov. Možnosti za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov iz kmetijstva se pri rastlinski proizvodnji kažejo predvsem v uporabi energetske varčnejših tehnologij, učinkovitejšem gospodarjenju z dušikom, ki vključuje vrsto in količino, pa tudi čas in način uporabe gnojil, optimizacijo gnojenja na podlagi analize tal in gnojilnega načrta, v obdelavi tal, izbiri ustreznega kolobarja z dovolj velikim deležem metuljnic in ozelenitvi tal.
<i>Cilj obnovljivih virov energije: 25 %</i>	V letu 2005 je bil delež obnovljivih virov energije (OVE) v končni skupni rabi energije 16,2 %, v letu 2016 pa 21,3 %, kar je 0,5 % pod zastavljenim letnim ciljem. Razlog je zlasti zaostajanje pri izvajanju programa na področju prometa in električne energije. Za povečanje deleža OVE v rabi bruto končne energije na 25 % do leta 2020 predstavljajo ključno vlogo spodbude za proizvodnjo toplote in elektrike iz OVE preko Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014 -2020, EKO sklada in Agencije za energijo, ki se vsako leto dodeli sredstva za podporno shemo električne energije iz OVE.
<i>Učinkovita raba energije: 82,86 Twh</i>	Slovenija si je v okviru AN URE 2020 zastavila cilj izboljšanja energetske učinkovitosti do leta 2020, tako da raba primarne energije leta 2020 ne bo presegla 7,125 mio toe (82,86 TWh). Za leto 2016 Slovenija ostaja v okvirih indikativnega cilja 78,2 TWh, vendar pa se je ta glede na leto prej povečala za 5 %. Razlog je predvsem 3,9 % povečanje rabe končne energije, pri čemer je leta 2016 prišlo do povečanja v vseh sektorjih. S tem se je pokazalo, da lahko že kratkotrajna, a velika rast rabe končne energije, v katerem izmed sektorjev, povzroči tudi rast rabe primarne energije. Bistven vpliv na rabo primarne energije predstavlja sektor prometa s kar 39 % skupne rabe končne energije. Slednja je v tem sektorju zelo spremenljiva, poleg tega pa je vpliv ukrepov učinkovite rabe energije (URE) na rabo energije v tem sektorju omejen. V sektorju industrije, kjer se je raba končne energije povečala za 1 %, bo treba za doseganje indikativnega cilja za leto 2020 še bolj zmanjšati energetske intenzivnosti. V sektorju gospodinjstev, kjer je bila v letu 2016

	vrednost 10 % nad indikativnim ciljem za leto 2020, pa bo potrebno zagotoviti nadaljevanje ukrepov URE s primernim obsegom in intenzivnostjo.
<i>Zgodnje opuščanje šolanja : 5%</i> 2017: 4,3%	Slovenija je na področju zgodnjega opuščanja šolanja že uresničila cilj strategije Evropa 2020 (manj kot 10 %). Po podatkih Eurostata je bilo v letu 2017 v Sloveniji 4,3 % mladih, starih 18–24 let, ki so opustili šolanje, preden so pridobili srednješolsko izobrazbo, kar je nižje od povprečja EU (10,7 %). Slovenija se tako uvršča med tri najuspešnejše države, kjer je delež nižji od 5 %. Slovenija ima za preprečevanje zgodnjega opuščanja izobraževanja vzpostavljene preventivne ukrepe. Ti omogočajo odkrivanje učencev, pri katerih obstaja tveganje opustitve šolanja, nudenje strokovne in učne pomoči ter vključitev v svetovalni proces na šoli. Poleg tega v Sloveniji veliko pozornost namenjamo tudi ukrepom za zagotavljanje varnega in spodbudnega učnega okolja, ki zajema tako krepitev socialnih veščin, strpnosti, spoštovanja drugačnosti kot omogočanje razvoja in doseganje čim višje ravni ustvarjalnosti. Več ukrepov cilja na vzpostavitev spodbudnega šolskega okolja za učence z migrantskim ozadjem, ki tako v Sloveniji kot v EU pogosteje opustijo šolanje kot njihovi vrstniki. Ukrepe za uspešno vključevanje otrok priseljencev iz drugih jezikovnih in kulturnih okolij v izobraževanje zajemajo pouk slovenščine kot tujega jezika, pouk maternih jezikov, usposabljanje učiteljev za medkulturnost kot novo obliko sobivanja in podobno. Sprejet je bil program opismenjevanja v slovenščini za tuje govorce, s posebnim dodatkom za odrasle, stare od 15 do 18 let, ki omogoča njihovo vključevanje v osnovnošolsko izobraževanje. Prav tako je vzpostavljena spletna stran z informacijami za vodstva šol, učitelje, starše in vso zainteresirano javnost o različnih vidikih vključevanja priseljencev. V 2017 so bile sprejete spremembe Zakona o gimnazijah in Zakona o poklicnem in strokovnem izobraževanju, ki so posebno pozornost namenjata lažjemu in ustreznijšemu vključevanju dijakov priseljencev v vzgojo in izobraževanje. S podporo evropskega socialnega sklada so nastala gradiva za poučevanje in učenje slovenščine kot tujega jezika, ki so dostopna na spletu. Objavljen je bil tudi razpis »Krepitev socialnih in državljskih kompetenc strokovnih delavcev (2016-2021)«, ki bo preko programov profesionalnega usposabljanja deloval v smeri opolnomočenja strokovnih delavcev za uspešnejše vključevanje otrok, učencev, dijakov in študentov priseljencev ter otrok večinske kulture. Eden izmed ciljev projekta je poleg spodbujanja medkulturnega dialoga in sprejemanje drugačnosti tudi priprava predloga programa dela z otroki priseljencev, ki bo vseboval tudi utemeljeno priporočeno število ur učenja slovenščine za otroka priseljenca, in sicer za področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja

	po vzgojno-izobraževalnih obdobjih in srednješolskega izobraževanja. Razvojni projekti, ki so v teku, delujejo s ciljem izdelave predloga programa za delo z otroki priseljenci v rednem izobraževanju in krepite kompetenc učiteljev za vključevanje otrok priseljencev. Posebna skrb je namenjena otrokom z mednarodno zaščito in mladoletnikom brez spremstva, saj resorji sodelujejo pri njihovi namestitvi v dijaške domove, njihovi oskrbi in vključitvi v sistem izobraževanja.
<i>Cilj terciarnega izobraževanja: 40%</i> 2017: 46,4%	V Sloveniji je 46,4 % visoko izobraženih prebivalcev, starih od 30-34 let. V tem pogledu je cilj strategije Evropa 2020 (40 %) že uresničen. V letu 2017 so že veljale spremembe, ki jih je prinesla novela Zakona o visokem šolstvu, ki vplivajo predvsem na sistem financiranja in upravljanja visokošolskih zavodov. Le-tem je bila tako omogočena večja fleksibilnost in odzivnost glede na potrebe trga dela, hkrati pa še optimizacija njihovega delovanja. Na področju financiranja se s spremembo letna proračunska sredstva za študijsko dejavnost postopno povečujejo, dokler se ne doseže raven 1 % BDP, in sicer najkasneje v obdobju petnajstih let od uveljavitve zakona. Leta 2016 so se tako glede na leto 2015 sredstva povečala za kar 5,9 %, v letu 2017 pa so bila glede na leto prej višja za 2,5 %. Pripravljen je predlog rešitev za povsem nov način definicije javne službe na področju visokega šolstva, način podeljevanja (in odvzema) koncesij ter za spremembe delovne in pedagoške obveznosti. Slovenija številne ukrepe izvaja tudi s pomočjo strukturnih sredstev . Na področju visokega šolstva so bili zaključeni razpisi predvsem s ciljem internacionalizacije visokošolskega prostora (obiski študentov v tujini, projektna gostovanja na slovenskih visokošolskih zavodih, gostovanje tujih strokovnjakov in visokošolskih učiteljev na slovenskih visokošolskih zavodih). To področje bo aktualno tudi v prihodnjih letih, saj se ponovno razpisujejo sredstva za mobilnost visokošolskih učiteljev in strokovnjakov. Spodbujalo se bo usposabljanje visokošolskih učiteljev za uvajanje inovativnih prožnejših oblik učenja in poučevanja, na podlagi katerih se bo izboljšala kakovost visokošolskega izobraževanja ter okrepil prenos spretnosti in znanj na študente. Le-ti pridobivajo tudi znanja o didaktični uporabi IKT. Nadaljevalo se bo spodbujanje mobilnosti študentov iz socialno šibkih okolij. Namen te operacije je povečanje mednarodne mobilnosti slovenskih študentov iz socialno šibkih okolij na izmenjavah v tujini ob komplementarnem financiranju mobilnosti preko programa Erasmus+. Vzpostavljen bo sistem spremljanja zaposljivosti oziroma zaposlenosti visokošolskih diplomantov. Podpirali se bodo projekti sodelovanja z gospodarstvom in negospodarstvom v lokalnem in regionalnem okolju. Podprti bodo projekti študentov za proučevanje različnih kreativnih in inovativnih rešitev

	za izzive negospodarskega in neprofitnega sektorja. Na visokošolskih zavodih so v popolnosti zaživali karierni centri.
<i>Cilj znižanja števila prebivalcev pod pragom revščine: - 40.000 persons</i> <i>2017:-16.000</i>	Slovenija sodi med države, ki jih je gospodarska kriza močno prizadela, kar je pokazala tudi rast indikatorjev s katerimi merimo revščino in socialno izključenost. Negativni trendi so se ustavili leta 2014, od takrat pa vsako leto beležimo zniževanje tako stopnje tveganja revščine kot kazalnikov socialne izključenosti (ki so pod EU povprečjem). Glede na zadnje statistične podatke, objavljene junija 2018, se je stopnja revščine ponovno znižala in znaša 13,3 %. Z letom 2019 so dokončno odpravljeni vsi varčevalni ukrepi na področju socialnega varstva obenem pa so bili sprejeti novi ukrepi, ki imajo neposreden vpliv na zmanjševanje stopnje revščine in socialne izključenosti. S spremembami področne zakonodaje se zvišuje minimalna plača na 886,63 evrov v letu 2019 in na 940,58 evrov v letu 2020. V letu 2017 so se spremembami Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev ponovno uvedli 7. in 8. dohodkovni razred pri otroškem dodatku (od 64% do 99% povprečne neto plače na družinskega člana). Predvideva se, da bo do otroškega dodatka upravičenih še približno 50.000 otrok. V 2018 sprejeta novela Zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih ukinja varčevalni ukrep vezanosti pravice do pomoči ob rojstvu otroka na cenzus in ponovno uvaja to pravico kot univerzalno kar pomeni, da ne bo več vezana na materialni položaj družine. S 1.1.2019 je bil s spremembo Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev določen osnovni znesek minimalnega dohodka, ki znaša 392,75 evra in se usklajuje po zakonu, ki ureja usklajevanje transferjev posameznikom in gospodinjstvom. Sprememba Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju je uvedla nov institut zagotovljenega zneska najnižje starostne ali invalidske pokojnine v višini 500 evrov, in sicer v primeru, če starostna ali invalidska pokojnina za zakonsko predpisano polno pokojninsko dobo po vsakokratnih predpisih ne dosega tega zneska. V letu 2018 so se pokojnine uskladile dvakrat, in sicer poleg redne uskladitve po sistemskem zakonu v mesecu januarju za 2,2 %, še izredno v mesecu aprilu za 1,1 %. Oboje pozitivno vpliva na zniževanje tveganja revščine starejših, še posebej samskih starejših žensk, ki so med najbolj izpostavljenimi tveganju revščine. V letu 2019 se bodo pokojnine prav tako uskladile dva krat, in sicer po redni uskladitvi po sistemskem zakonu v višini 2,9 % in še izredno v mesecu decembru v višini 1,5 %. Za večjo učinkovitost, kakovost in dostopnost je v teku reorganizacija centrov za socialno delo. Reorganizacija zajema spremembo organizacijske strukture, informativni izračun in projekt socialne aktivacije.

Tabela 8: Obvezne preglednice Osnutka proračunskega načrta 2019

Tab 0a. Osnovne predpostavke mednarodnega okolja	2017	2018	2019
Kratkoročna obrestna mera (letno povprečje) ¹	-0,3	-0,3	-0,2
Dolgoročna obrestna mera (letno povprečje) ²	1,1	1,1	1,3
Razmerje USD/€ (letno povprečje) ³	1,129	1,182	1,150
Nominalni efektivni tečaj	0,5	0,7	0,0
Svetovna rast BDP (brez EU)	-	-	-
Rast BDP v EU	2,4	2,1	1,9
Rast (relevantnih) izvoznih trgov ⁴	6,0	4,7	4,7
Svetovne količine uvoza razen EU	-	-	-
Cena nafte (Brent, USD/sodček)	54,3	71,6	72,2

Vir: UMAR - Jesenska napoved 2018.

Opombe: ¹ 3 mesečni EURIBOR, podatek za leto 2018 je povprečje jan-sept 2018; ² donosnost do dospelja 10-letne državne obveznice, podatek za leto 2018 je povprečje jan-sept 2018 (vir: Bloomberg.com); ³ za leti 2018 in 2019: tehnična predpostavka na podlagi povprečnih vrednosti med 1. in 20. avgustom 2018; ⁴ realni uvoz blaga in storitev trgovinskih partneric tehtan s slovenskimi deleži izvoza v te države.

Tab. 0b. Glavne predpostavke	2017 (Raven)	2018 (Raven)	2019 (Raven)
1. Zunanje okolje			
a. Cene blaga* (ICŽP)	8,0	5,8	2,0
b. Razponi nemških obveznic	0,87	0,58 (jan-sept)	
2. Fiskalna politika			
a. Neto posojanje / neto izposojanje S.13 (mio EUR)	28,4	386,4	269,1
b. Bruto dolg države (mio EUR)	31.859,1	32.146,9	32.029,3
3. Monetarna politika / Finančni sektor / Predpostavke v zvezi z obrestnimi merami:			
a. Obrestne mere			
i. Euribor	-0,3	-0,3 (jan-sept)	
ii. obrestna mera depozitov	0,13	0,15 (jan-jul)	
iii. obrestna mera za posojila	2,34	2,11	
iv. donosnost do dospelja 10-letnih državnih obveznic	1,14	1,08 (jan-sept)	
b. Razvoj depozitov	4,6	6,5 (aug yoy)	
c. Razvoj posojil	3,8	4,4 (aug yoy)	
d. Gibanja nedonosnih posojil	3,6	2,8 (Jul)	
Demografski trendi			
a. Razvoj delovno sposobnega prebivalstva**	1.272,7	1.262,6	1.252,1
b. Razmerje odvisnosti***	31,2	32,4	33,6
Strukturne politike			

Opombe: *Prices of commodities: Non-energy commodities in USD, change in %; **20-64 years, 1. January of year; ***65+/20-64*100, annual average.

Vir: SURS, UMAR in MF.

Tab 1a. Gospodarska rast in z njo povezani indikatorji	ESA koda	2017 (Raven v mio EUR)	2017 (stopnja spremembe)	2018 (stopnja spremembe)	2019 (stopnja spremembe)
1. Realni BDP	B1*g		4,9	4,4	3,7
od tega:					
se pripišejo k ocenjenemu vplivu skupnih proračunskih ukrepov za gospodarsko rast					

2. Potencialni BDP			2,3	2,8	3,3
prispevki:					
– delo			0,6	0,9	1,1
– kapital			0,2	0,4	0,5
– skupna faktorska produktivnost			1,5	1,5	1,6
3. Nominalni BDP	B1*g	43.000	6,5	6,4	6,1
Komponente realnega BDP:					
4. Zasebna potrošnja	P.3	22.305	1,9	2,7	2,6
5. Končna potrošnja države	P.3	7.837	0,5	2,7	2,0
6. Bruto investicije v osnovna sredstva	P.51	7.962	10,7	9,0	8,5
7. Spremembe zalog in neto pridobitve vrednostnih predmetov (v % BDP)	P.52 + P.53	715	1,7	1,5	1,4
8. Izvoz proizvodov in storitev	P.6	35.637	10,7	8,2	6,6
9. Uvoz proizvodov in storitev	P.7	31.455	10,3	8,0	7,1
Prispevki k realni rasti BDP:					
10. Domača potrošnja		38.818	3,6	3,5	3,4
11. v tem: spremembe zalog in vrednostni predmeti	P.52 + P.53	715	0,6	-0,1	0,0
12. Saldo izvoza in uvoza proizvodov in storitev	B.11	4.181	1,3	0,9	0,3

Vir: SURS, Jesenska napoved 2018, UMAR.

Tab. 1.b. Cenovna gibanja	ESA	2017	2017 (stopnja	2018 (stopnja	2019 (stopnja
<i>sprememba v %</i>	koda	(Raven)	spremembe)	spremembe)	spremembe)
1. Deflator BDP			1,6	1,9	2,3
2. Deflator zasebne potrošnje			1,7	2,5	2,2
3. ICŽP (povprečje leta) – indeks cen življenjskih potrebščin*			1,4	1,8	2,1
4. Deflator državne potrošnje			2,7	2,2	3,6
5. Deflator investicij v osnovna sredstva			1,5	2,4	2,8
6. Deflator izvoznih cen (blaga in storitev)			2,5	2,1	1,7
7. Deflator uvoznih cen (blaga in storitev)			3,0	2,6	1,9

Vir: SURS, Jesenska napoved 2018, UMAR.

Opomba: *nacionalni indeks

Tab. 1c. Gibanja na trgu dela	ESA	2017	2017 (stopnja	2018 (stopnja	2019 (stopnja
	koda	(Raven)	spremembe)	spremembe)	spremembe)
1. Zaposlenost (št. zaposlenih) ¹ , rast v %		986	2,8	2,8	1,5
2. Zaposlenost (opravljene ure), rast v %		1.601.859	1,0	4,8	2,7
3. St. brezposelnosti po anketi o del. sili (v %)		67,5	6,6	5,5	4,9
4. Produktivnost dela (osebe)		40.470	1,9	1,5	2,1
5. Produktivnost dela (opravljene delovne ure)		25,0	3,8	-0,4	0,9
6. Sredstva za zaposlene ³	D.1	21.203	6,5	7,9	6,8
7. Sredstva za zaposlene na zaposlenega ^{3,4} v 000 EUR		21,494	3,7	4,9	5,2

Vir: SURS, Jesenska napoved 2018, UMAR.

Opombe: ¹ Zaposleno prebivalstvo po nacionalnih računih (domači koncept), ² Upoštevan je realni BDP, ³ Nominalne rasti, ⁴ Upoštevani so zaposleni za polni delovni čas (full timer).

Tab. 1d. Saldi po posameznih sektorjih	ESA koda	2017 (% BDP)	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
1. Neto posojanje / neto izposojanje glede na preostali svet od tega:	B.9	6,3		
- Saldo blaga in storitev		9,7	10,0	9,7
- Saldo primarnih dohodkov in tekočih transferjev		-2,6	-3,2	-3,3
- Saldo transferjev kapitala		-0,8		
2. Neto posojanje/neto izposojanje zasebnega sektorja	B.9			
3. Neto posojanje/neto izposojanje sektorja država	EDP B.9	0,07	0,84	0,55
4. Statistična razlika				

Vir: SURS, UMAR in MF.

Tab. 2a. Konsolidirana bilanca sektorja države	ESA koda	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
Primanjkljaj/presežek države po podsektorjih (B.9)			
1. Enote širše ravni države	S.13	0,84	0,55
2. Enote centralne ravni države	S.1311	0,8	0,4
3. Enote regionalne ravni države	S.1312		
4. Enote lokalne ravni države	S.1313	0,1	0,1
5. Skladi socialnega zavarovanja	S.1314	0,0	0,0
6. Izdatki za obresti	EDP D.41	2,0	1,6
7. Primarni presežek/primanjkljaj		2,8	2,2
8. Enkratni in drugi začasni ukrepi		-0,09	-0,05
8.a Enkratni ukrepi na strani prihodkov: sektor država			
8.b Enkratni ukrepi na strani odhodkov: sektor država		-0,09	-0,05
9. Realna rast BDP (v %) (=1 v Tab. 1a)		4,4	3,7
10. Potencialna rast BDP (v %) (=2 v Tab. 1a)		2,8	3,3
Prispevki:			
- Dela		0,9	1,1
- Kapitala		0,4	0,5
- Skupna factorska produktivnost		1,5	1,6
11. Proizvodna vrzel (v % potencialnega BDP)		1,8	2,2
12. Ciklični proračunski del (v % potencialnega BDP)		0,9	1,0
13. Ciklično prilagojen saldo (1-12) (% potencialnega BDP)		-0,1	-0,55
14. Ciklično prilagojen primarni saldo (13+6) (% potencialnega BDP)		1,9	1,15
15. Strukturni saldo (13-8) (v % potencialnega BDP)		0,1	-0,4

Vir: MF.

Tab. 2.b. Dolg sektorja država	ESA koda	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
1. Raven bruto javnega dolga		70,3	66,0
2. Spremembe bruto dolga		-3,8	-4,3
Prispevki k spremembi bruto dolga:			
3. Primarni saldo		2,5	1,8
4. Izdatki za obresti	EDP D.41	2,0	1,7
5. Prilagoditve (SFA)		1,1	-0,1
od tega:			
- obračunski popravki			
- neto povečanje finančnih sredstev			
od tega:			
- prilivi iz privatizacije			
- vplivi vrednotenja in drugo			
p.m.: Implicitna obrestna mera		3 %	2,6%

Druge relevantne spremenljivke:		
6. Stanje likvidnih denarnih sredstev	10,8	8,2
7. Neto dolg (7=1-6)	59,5	57,8
8. Odplačilo dolga (glavnice obveznic) po stanju na dan preteklega leta	4,0	4,7
9. Delež dolga v tuji valuti – po valutni zamenjavi (%)	0,1	0,1
10. Povprečni tehtani čas do dospelja (v letih)	9,2	9,3

Vir: MF.

Tab. 2c. Stanje poroštev	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
Državna poročstva	12,7	11,1
od katerih: povezanih s finančnim sektorjem*	1,5	1,4

Opomba: *Skladno s klasifikacijo SKIS so vključene pravne osebe s SKIS oznako S.12

Vir: MF.

Tab. 3. Napovedi na predpostavki nespremenjene politike	ESA koda	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
Sektor država (S13)			
1. Skupaj prihodki ob nespremenjeni politiki	TR	43,42	43,06
<i>od tega:</i>			
1.1 Davki na proizvodnjo in uvoz	D.2	14,30	13,92
1.2 Tekoči davki na dohodke in premoženje itn.	D.5	7,81	7,78
1.3 Davki na kapital	D.91	0,03	0,03
1.4 Prispevki za socialno varnost	D.61	14,89	14,83
1.5 Prihodki od lastnine	D.4	1,09	0,91
1.6 Drugi prihodki		5,30	5,59
p.m.: Davčno breme (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		37,03	36,56
Skupaj odhodki ob nespremenjeni politiki	TE	42,58	42,68
<i>od tega:</i>			
2.1 Sredstva za zaposlene	D.1	11,18	11,27
2.2 Vmesna potrošnja	P.2	6,16	6,08
2.3 Socialna nadomestila	D.62,D.63	16,77	16,47
od tega: socialni transferji brezposelnim		0,35	0,31
2.4 Izdatki za obresti	EDP D.41	1,98	1,63
2.5 Subvencije	D.3	0,69	0,67
2.6 Bruto investicije v osnovna sredstva	P.51	3,49	4,26
2.7 Kapitalski transferji, odhodki	D.9	0,51	0,40
2.8 Drugi odhodki		1,81	1,88

Vir: MF.

Tab. 4a. Napovedi prihodkov in izdatkov sektorja država (po glavnih agregatih)	ESA Code	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
Sektor država (S13)			
1. Cilj za skupne prihodke	TR	43,42	43,02
<i>od tega:</i>			
1.1 Davki na proizvodnjo in uvoz	D.2	14,30	13,92
1.2 Tekoči davki na dohodke in premoženje	D.5	7,81	7,78
1.3 Davki na kapital	D.91	0,03	0,03
1.4 Prispevki za socialno varnost	D.61	14,89	14,80
1.5 Prihodki od lastnine	D.4	1,09	0,91
1.6 Drugi prihodki		5,30	5,59
p.m.: Davčno breme (D.2+D.5+D.61+D.91-D.995)		37,03	36,52
2. Cilj za skupne odhodke	TE	42,58	42,47

od tega:

2.1 Sredstva za zaposlene	D.1	11,18	11,16
2.2 Vmesna potrošnja	P.2	6,16	6,08
2.3 Socialna nadomestila	D.62,D.63	16,77	16,37
od tega: socialni transferji brezposelnim		0,35	0,30
2.4 Izdatki za obresti (=9 v Tab. 2.a)	EDP D.41	1,98	1,63
2.5 Subvencije	D.3	0,69	0,67
2.6 Bruto investicije v osnovna sredstva	P.51	3,49	4,26
2.7 Kapitalski transferji, odhodki	D.9	0,51	0,40
2.8 Drugi odhodki		1,81	1,88

Vir: MF.

Tab. 4b. Merilo rasti odhodkov

	2017 (Raven v mio EUR)	2017 (% BDP)	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
1. Odhodki za programe EU, ki so popolnoma usklajeni s prihodki sredstev EU	397,7	0,92	1,08	1,74
1a. Od tega investicije v celoti vezane na prihodke iz EU proračuna	74	0,16	0,29	0,63
2. Ciklični odhodki za nadomestila za brezposelnost	8	0,02	0,02	0,03
3. Učinki diskrecijskih ukrepov v zvezi s prihodki				
4. Povečanje prihodkov, ki jih ureja zakon				

Vir: MF.

Tab. 4.c.i. Izdatki sektorja država po funkciji (izobraževanje, zdravstvo in zaposlovanje)¹

1/ni na voljo leto 2018 in 2019

Tab. 4.c.ii. Izdatki sektorja država po funkciji

	COFOG koda	2016 (% BDP)	2017 (% BDP)	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
1. Javna uprava	1	6,6	5,9		
2. Obramba	2	0,9	0,9		
3. Javni red in varnost	3	1,7	1,6		
4. Ekonomske dejavnosti	4	4,6	4,3		
5. Varstvo okolja	5	0,6	0,5		
6. Stanovanjske dejavnosti in urejanje okolja	6	0,4	0,5		
7. Zdravstvo	7	6,7	6,6		
8. Rekreativna, kultura in religija	8	1,4	1,4		
9. Izobraževanje	9	5,5	5,4		
10. Socialna zaščita	10	16,8	16,2		
11. Skupaj izdatki države (=2 v Tab. 3)	TE	45,3	43,2		

Vir: SURS (podatki za leto 2016 in 2017).

1/ni na voljo leto 2018 in 2019.

Tab. 5. Diskrecijski ukrepi (agregirano)	ESA koda	2017 (% BDP)	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)	2020 (% BDP)	2021 (% BDP)	2022 (% BDP)	2023 (% BDP)
Prihodki								
Davki na proizvodnjo in uvoz	D.2							
Tekoči davki na dohodke in premoženje	D.5							
Davki na kapital	D.91							
Prispevki za socialno varnost	D.61							
Prihodki od lastnine	D.4							
Drugi prihodki	P.11+P.12+P.131 +D.39+D.7+D.9 (other than D.91)							
Izdatki								
Sredstva za zaposlene	D.1			-0,1				
Vmesna potrošnja	P.2							
Skupaj socialna nadomestila	D.62+D.63+D.62 1+D.624+D.631			-0,1				
Izdatki za obresti	EDP D.41							
Subvencije	D.3							
Bruto investicije v osnovna sredstva	P.51							
Kapitalski transferji, odhodki	D.9							
Drugi odhodki	D.29+D.4+D.5+D. .7+P.52+P.53+K. 2+D.8							

Vir: MF.

Tab. 7. Primerjava s predhodnimi napovedmi PS	ESA koda	2017 (% BDP)	2018 (% BDP)	2019 (% BDP)
Ciljni saldo sektorja države (S.13)				
Program stabilnosti	EDP B.9	0,03	0,35	0,18
Osnutek proračunskega načrta (DBP)	EDP B.9	0,07	0,84	0,55
Razlika		-0,04	-0,49	-0,37
Napovedi salda sektorja države (S.13) ob nespremenjeni politiki				
Program stabilnosti	EDP B.9	0,03	0,35	0,18
Osnutek proračunskega načrta (DBP)	EDP B.9	0,07	0,84	0,39
Razlika		-0,04	-0,49	-0,21

Vir: SURS, MF.